

**ΠΕΡΣΕΣ
ΚΑΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ**

ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΟΝΤΑΙ

499 – 479 π.Χ.

Οι διαφορές των δύο κόσμων

□ ΕΛΛΗΝΕΣ

- **Εξέλεξαν** τους άρχοντες τους.
- Την πόλη – κράτος την κυβερνούσαν εκλεγμένοι άρχοντες με βάση τους νόμους του κράτους, οι οποίοι εξέφραζαν τη θέληση μικρού ή μεγάλου μέρους της κοινωνίας.
- Κορυφαίες αξίες στον ελληνικό πολιτισμό ήταν: η **ευσέβεια**, η **ελευθερία**, η **φιλοπατρία**, η **ανδρεία** και η **δόξα**.

□ ΠΕΡΣΕΣ

- Διοικούνταν από **απόλυτους μονάρχες**, τους οποίους δεν εξέλεξαν.
- Η **θέληση** και οι αποφάσεις του μονάρχη ήταν νόμος, δηλ. έκανε ό,τι ήθελε, χωρίς κανένα περιορισμό, και **δεν έδινε λόγο σε κανένα για τις πράξεις του**.
- Κορυφαίες αξίες στον περσικό κόσμο ήταν: η **ευσέβεια**, η **υπακοή** - η **πειθαρχία** στους άρχοντες, η **ειλικρίνεια** και η **ανδρεία**.

Πέρσες και Έλληνες ΜΑΧΗ ΜΑΡΑΘΩΝΑ 490 π.Χ.

Α. ΦΥΛΕΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΠΕΡΣΩΝ

Οι Πέρσες, όπως και οι Μήδοι με τους οποίους συγχωνεύθηκαν, ανήκουν στην *ινδοευρωπαϊκή ομοειδία*.

Β. ΙΔΡΥΣΗ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Ιδρυτής του Περσικού κράτους θεωρείται ο *Κύρος Α' (645-602 π.Χ.)* και της Περσικής αυτοκρατορίας ο *Κύρος Β' ο Μέγας (590/558-529 π.Χ.)*.

Η. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΓΡΑΦΗ

Επηρεασμένοι από τους παλαιότερους λαούς της περιοχής, οι Πέρσες είχαν υιοθετήσει τη *σφηνοειδή γραφή*.

ΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ (558 – 331 π.Χ.)

Γ. ΕΠΕΚΤΑΣΗ – ΕΚΤΑΣΗ

Μέσα σε *40 χρόνια* (558 – 513 π.Χ.) οι Πέρσες έγιναν κυρίαρχοι σε όλη τη Μέση Ανατολή και στη Μ. Ασία και δημιούργησαν μία τεράστια αυτοκρατορία, η οποία εκτεινόταν *από την Ινδία μέχρι το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο και από τον Εύξεινο και την Κασπία μέχρι την Αίγυπτο, την Αραβία και τον Ινδικό ωκεανό*.

Ζ. ΘΡΗΣΚΕΙΑ – ΑΓΩΓΗ

--Οι Πέρσες πίστευαν στον *Αχουραμάσδα*, θεό της σοφίας και της αλήθειας.
--Για την *αλήθεια* έδειχναν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.
--Ο *Ηρόδοτος*, μάλιστα, αναφέρει ότι τα παιδιά των Περσών μάθαιναν από μικρά *«να ιππεύουν, να τοξεύουν και να λένε την αλήθεια»*.

Ε. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

-- Συνεχείς κατακτήσεις :
550 Μηδία
545 Λυδία
539 Βαβυλώνα
522 Αίγυπτος
513 Θράκη
-- Στόχευαν στο να γίνουν κοσμοκράτορες

Δ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ: ΣΑΤΡΑΠΕΙΕΣ

--Το μεγάλο αυτό πολυεθνικό κράτος ήταν διαιρεμένο σε *18 σατραπείες*, τις οποίες διοικούσαν οι *σατράπες (= προστάτες λαού)*, αρμόδιοι για τη χρηστή διοίκηση και την είσπραξη των φόρων.
--Από τη *φορολογία* εξαιρούνταν οι Πέρσες και οι Μήδοι.

Ινδοευρωπαίοι

Διάσπαση φυλής
~ το 5.000 π.Χ.

Η περσική αυτοκρατορία

Το περσικό κράτος απλωνόταν από την Ασία ως την Αφρική.

▲ ΟΙ ΣΑΤΡΑΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ένας από τους πιο γνωστούς δρόμους του Περσικού Βασιλείου ήταν η Βασιλική Οδός, που ένωνε τις Σάρδεις, πρωτεύουσα της Λυδίας, με τα Σούσα και την Περσέπολη, όπου έμενε ο Πέρσης βασιλιάς.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Κύρος Β' ο Μέγας της Περσίας (590 – 529 π.Χ.)

- Ο Κύρος Β' ο Μέγας, ή Κύρος ο πρεσβύτερος, βασιλιάς της Περσίας. Γιος του Καμβύση και της Μανδάνης. Εγγονός του Κύρου του Α', βασιλιά των Περσών και του Αστυάγη, βασιλιά των Μήδων.
- Ήταν ο ιδρυτής της Περσικής Αυτοκρατορίας, ο μεγάλος κατακτητής και ο σημαντικότερος βασιλιάς της Περσίας από την δυναστεία των Αχαιμενιδών, γι' αυτό ονομάστηκε **Μέγας**. Η βασιλεία του σύμφωνα με τις πηγές **διήρκεσε από το 558 μέχρι το 529, 29 χρόνια**. Ο Ξενοφών αναφέρει ότι ήταν γιος του Καμβύση Α' και της Μανδάνης, κόρης του βασιλιά των Μήδων Αστυάγη, που μεγάλωσε στην αυλή του και σε ηλικία 16 χρονών νίκησε κι έδιωξε τους Ασσύριους. Κήρυξε τον πόλεμο εναντίον του παππού του Κύρου Α' ή σύμφωνα με άλλη εκδοχή του παππού του Αστυάγη και τελικά επικράτησε.
- Ο ίδιος ο Κύρος καταγράφει στον κύλινδρο ότι κληρονόμησε χωρίς προβλήματα φυσιολογικά τον θρόνο του βασιλείου του **από τον πατέρα του Καμβύση Α' και τον παππού του Κύρο Α', βασιλείς του Ανσάν (Περσίας)**. Σύμφωνα πάλι με τον **Ηρόδοτο** ο παππούς του Αστυάγης, βασιλιάς των Μήδων, είδε στον ύπνο του όνειρο ότι το βρέφος που θα γεννηθεί από την κόρη του Μανδάνη θα του κλέψει τον θρόνο. Τότε ο Αστυάγης έδωσε εντολή στον υπηρέτη του Άρπαγο να το σκοτώσει. Ο Άρπαγος λυπήθηκε το βρέφος, το παρέδωσε σε έναν βοσκό με εντολή να το εγκαταλείψει στο βουνό, ο βοσκός λυπήθηκε το βρέφος και το ανέθρεψε σαν παιδί του. Όταν μεγάλωσε το βρέφος, έμαθε από το βοσκό την αλήθεια και σκότωσε τον παππού του παίρνοντας το θρόνο της Περσίας.

- **Οι κατακτήσεις του Κύρου**

Ο Κύρος μεγάλωσε την έκταση του κράτους του κατακτώντας τους διάφορους γειτονικούς του λαούς, στους οποίους φέρθηκε με επιείκεια. Οι κατακτήσεις του επεκτάθηκαν από το Αιγαίο Πέλαγος και τον Ελλήσποντο ως τον Ινδό ποταμό. Ήταν η μεγαλύτερη αυτοκρατορία που γνώρισε ποτέ η ανθρώπινη ιστορία. Οι κατακτήσεις του Κύρου τον έκαναν κυρίαρχο της Ασίας. Οι σπουδαιότερες αυτοκρατορίες που κατέλαβε ήταν οι Μήδοι (550 π.Χ.), οι νεο – Βαβυλώνιοι (539 π.Χ.), και το πανίσχυρο εκείνη την εποχή βασίλειο των Λυδών του Κροΐσου (560 – 545 π.Χ.), το οποίο κυριαρχούσε εκείνη την εποχή σε ολόκληρη τη Μικρά Ασία.

- Σύμφωνα με την ιστορία που διασώζει ο Ηρόδοτος, όταν ήταν ο Κροΐσος πάνω από την αναμμένη πυρά του Κύρου, φώναξε τρεις φορές το όνομα του Αθηναίου σοφού Σόλωνα, ο οποίος τον είχε προειδοποιήσει για τις μεταβολές της τύχης. Ο Κύρος όταν έμαθε την ιστορία σχετικά με την συνάντηση του Κροΐσου με τον Σόλωνα, χάρισε στο Λυδό βασιλιά τη ζωή και τον κράτησε σύμβουλο ολόκληρο το υπόλοιπο διάστημα της ζωής του.

- Η κατάκτηση της Λυδίας και η κατάλυση του βασιλείου του Κροΐσου ολοκλήρωσε την κατάκτηση της Ασίας για λογαριασμό του Κύρου. Η επόμενη περιοχή που σχεδίαζε να κατακτήσει ήταν η Αίγυπτος αλλά δεν έγινε επειδή τον πρόλαβε ο θάνατος.

- Ο Κύρος Β΄ σύμφωνα με τους αρχαιολόγους είναι ο πρώτος βασιλιάς στην ιστορία που προχώρησε σε διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία κατέγραψε από το 539 ως το 530 π.Χ. στον περίφημο Κύλινδρο του Κύρου. Μοίρασε την απέραντη αυτοκρατορία του σε σατραπείες με ανώτερο κυβερνήτη τον ίδιο τον μεγάλο βασιλιά (σάχη), ο οποίος είχε τα ανάκτορα του στις Πασαργάδες (αργότερα στα Σούσα).

- **Ο θάνατος του Κύρου**

Ο θάνατός του περιβάλλεται από πλήθος θρύλων, που αναφέρουν διάφοροι συγγραφείς. Κατά τον Ξενοφώντα, πέθανε μετά τη νίκη του εναντίον των Σκυθών. Ο Ηρόδοτος αντίστοιχα λέει στο βιβλίο του (Ηροδότου ιστορίες, Κλειώ, 201) ότι ο Κύρος σκοτώθηκε σε μάχη εναντίον των Μασσαγετών και της βασίλισσάς τους Τόμυρις, ενός βάρβαρου ασιατικού λαού που ταυτίζεται με τους Σκύθες. Σύμφωνα με τις παραδόσεις πέθανε πολεμώντας. **Το πτώμα του αποκεφαλίστηκε από την Τόμυρις και μεταφέρθηκε αργότερα στις Πασαργάδες όπου και θάφτηκε.**

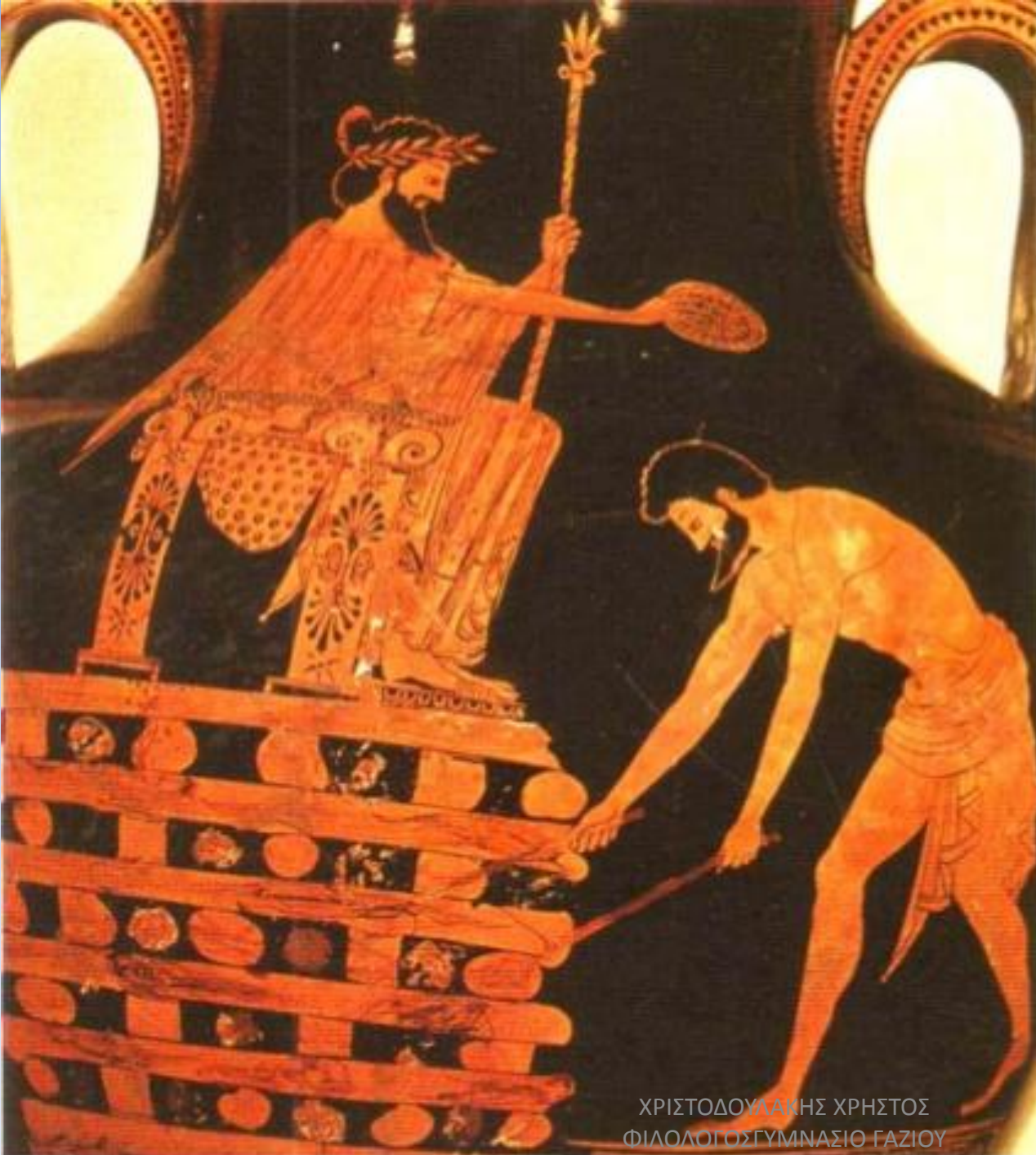
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

◀ Οι Πέρσες εκτελούν στην πυρά τον βασιλιά της Λυδίας Κροίσο. Ο Κροίσος ήταν ο πρώτος που υπέταξε τις ελληνικές πόλεις της Μικρός Ασίας, οι οποίες, μετά την ήττα του, περιήλθαν στην εξουσία των Περσών (παράσταση από ελληνικό ερυθρόμορφο αγγείο, Παρίσι, Μουσείο Λούβρου).

Ζωροαστρισμός

- Ο Ζωροαστρισμός είναι μια από τις παλαιότερες θρησκείες που έχουν ακόμα οπαδούς (Ινδία, Ιράν, Πακιστάν, ΗΠΑ, Αυστραλία, Καναδάς...). Η εμφάνισή του χρονολογείται περίπου 2.600 χρόνια πριν στην Περσική Αυτοκρατορία. Ο ζωροαστρισμός παρουσιάζει ομοιότητες με τον ινδουισμό και το χριστιανισμό.
- **Κύριο δόγμα:**
- Η ανώτερη δύναμη την οποία λατρεύουν οι Ζωροαστριστες είναι ο **Αχούρα Μάζντα**, ο μόνος αδημιούργητος δημιουργός, **θεός της αλήθειας και της σοφίας**.
- Στον ζωροαστρισμό ο **φυσικός κόσμος** γίνεται αντιληπτός ως κατασκεύασμα του αγαθού Θεού.
- Ο ζωροαστρισμός πιστεύει στην πάλη μεταξύ **δύο αντίθετων δυνάμεων**, του «εχθρικού πνεύματος» (Άνγκρα Μαινιού, δηλαδή του Αριμάν), και του «καλού πνεύματος» (Σπέντα Μαινιού), το οποίο ταυτίζεται με τον Αχούρα Μάζδα.
- Επίσης πρεσβεύει ότι κάποτε η πάλη αυτή θα λήξει με **νίκη του Καλού**, του **Αχούρα Μάζδα**, και τότε, **στο τέλος του κοσμικού χρόνου, την Εσχάτη Ημέρα**, θα **αναστηθούν** οι ευσεβείς πιστοί και **θα ζήσουν για πάντα ευτυχισμένοι μαζί με τον θριαμβευτή Αχούρα Μάζδα**.
- Τέλος, σύμφωνα με το ζωροαστρισμό η ενεργή συμμετοχή στη ζωή μέσω **καλών σκέψεων, καλών λόγων και καλών πράξεων** είναι απαραίτητη για τη **διασφάλιση της ευτυχίας και τη διατήρηση της τάξης**.

Ιστορικό

- Το όνομα της θρησκείας προέρχεται από τον ιδρυτή της Ζωροάστρη (Ζαρατούστρα), έναν ιερέα που θεωρείται ότι έζησε στο Ιράν τον 6ο αιώνα π.Χ. και θεωρείται από τους οπαδούς του προφήτης. Ο Ζωροάστρης πιστεύεται ότι δέχτηκε μια θεϊκή αποκάλυψη, που τον οδήγησε στην πίστη σ' έναν μόνο Θεό, τον Αχούρα Μάζντα, τον Κύριο της Αλήθειας και της Σοφίας.
- Ο Ζωροάστρης γεννήθηκε είτε στο βορειοανατολικό σημερινό Ιράν ή στο νοτιοδυτικό σημερινό Αφγανιστάν. Έζησε σε έναν πολιτισμό με μία πολυθεϊστική θρησκεία που περιλάμβανε θυσίες ζώων και την τελετουργική χρήση εθιστικών ουσιών.
- Η γέννηση του Ζωροάστρη και τα νεανικά του χρόνια δεν είναι σχεδόν καθόλου γνωστά. Με βάση την Αβέστα και τις Γκάθα, ο Ζωροάστρης άνηκε στη φυλή Σπιταμά και ήταν ιερέας, είχε μία σύζυγο, τρεις γιους και τρεις κόρες. Απαρνήθηκε την πολυθεϊστική του θρησκεία και την καταπιεστική ταξική δομή της, με βάση την οποία οι πρίγκιπες (Καρβί) και οι ιερείς (Καραπάν) έλεγχαν τον υπόλοιπο λαό. Επίσης, αντιτάχθηκε στις θυσίες των ζώων και στη χρήση παραισθησιογόνων φυτών στις τελετές.
- Στην ηλικία των τριάντα ετών ο Ζωροάστρης βρισκόταν στις όχθες του ποταμού Ντάιτι για να πάρει νερό για μία τελετή και όταν σηκώθηκε είχε **το όραμα του Βολούχ Μάναχ**, ο οποίος του δίδαξε την αλήθεια για τη ζωή και τη δημιουργία. Αυτή η επιφοίτηση άλλαξε την άποψή του για τον κόσμο και ο Ζωροάστρης προσπάθησε να διαδώσει το όραμά του σε άλλους.

- **Οι ιδέες του Ζωροάστρη** δεν είχαν μεγάλη απήχηση και απέκτησε μόνο έναν πιστό, την ξαδέλφη του Μαϊντοϊμανά. Οι τοπικές θρησκευτικές αρχές απέρριψαν τις απόψεις του, διαισθανόμενες ότι απειλούνταν η πίστη, η ισχύς και οι τελετουργικές τους συνήθειες, καθώς ο Ζωροάστρης ήταν αντίθετος στις τελετές λατρείας. Μετά από 12 χρόνια, ο Ζωροάστρης έφυγε από την πατρίδα του σε αναζήτηση ανθρώπων ανοιχτών στις νέες ιδέες του, και κατέληξε στη χώρα του βασιλιά Βιστάσπα στη Βακτρία. Ο βασιλιάς και η σύζυγός του, Ουτόσα, άκουσαν τις διαλέξεις του Ζωροάστρη με τους θρησκευτικούς ηγέτες της χώρας τους, και αποφάσισαν να δεχθούν τις απόψεις του, κάνοντάς τες επίσημη θρησκεία του βασιλείου τους.
- **Ο Ζωροάστρης πέθανε προς τα τέλη της έβδομης δεκαετίας της ζωής του.** Όταν ιδρύθηκε η αυτοκρατορία των Αχαιμενιδών (επί Κύρου), ο ζωροαστρισμός ήταν ήδη καθιερωμένος.
- Για περίπου μία χιλιετία ο ζωροαστρισμός αποτέλεσε την επίσημη θρησκεία των δύο προϊσλαμικών ιρανικών αυτοκρατοριών. Μετά το 645 μ.Χ. όμως και την ενσωμάτωση του Ιράν στο αραβικό Χαλιφάτο και στην ισλαμική σφαίρα επιρροής, ο **ζωροαστρισμός** έγινε μειονοτική θρησκεία στον τόπο που γεννήθηκε. Πολλοί ζωροαστριστές κατέφυγαν στην Ινδία όπου είναι γνωστοί ως παρσίς (Πέρσες). Η πλειονότητα της μικρής ζωροαστρικής κοινότητας ζει στην Ινδία (κυρίως στη Βομβάνη και στο Πακιστάν), ωστόσο υπάρχουν και ορισμένοι πιστοί στο Ιράν.

Ιερές γραφές

- Η **Αβέστα** είναι μία **συλλογή ιερών κειμένων του ζωροαστρισμού**. Οι διάφορες γραφές της Αβέστα χωρίζονται στις ακόλουθες πέντε θεματικές κατηγορίες:
- η **Γιάσνα** είναι η βασική λειτουργική συλλογή που περιλαμβάνει τις **Γκάθα**, οι οποίες θεωρείται ότι γράφτηκαν από τον ίδιο τον Ζωροάστρη.
- η **Βισπαράντ** είναι μία συλλογή προσθηκών στην Γιάσνα.
- η **Γιάστ** αποτελείται από ύμνους προς τιμή των θεοτήτων.
- η **Βενδιντάδ** περιγράφει τις διάφορες μορφές των κακών πνευμάτων και τρόπους αντιμετώπισής τους.
- η **πέμπτη κατηγορία** αποτελείται από μικρά κείμενα και συλλογές προσευχών, τις πέντε νιαϊσέ (λατρευτικά), τη σιροζέ, και τις αφρινγκάν (ευχές) - ορισμένα από αυτά τα κείμενα αποτελούν και την Κόρντα Αβέστα (τη μικρή Αβέστα), μία συλλογή καθημερινών κειμένων.

- Με βάση το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις να σχολιάσετε τις βασικές αξίες του περσικού πολιτισμού.

ΚΑΚΟ ΤΟ ΨΕΜΑ

Στους Πέρσες είναι απαγορευμένο να μιλούν για πράγματα που δεν επιτρέπεται να κάνουν. Ως πιο αισχρό πράγμα θεωρούν το ψεύδος, κατόπιν το να οφείλει κανείς χρήματα. Και τούτο για πολλούς λόγους προπάντων όμως, όπως λένε, για τον λόγο ότι όποιος χρωστάει χρήματα, όλο και κάποιο ψέμα λέει.

Ηρόδοτος, Ιστορία Α. 138

Ιστορία

Ομηρικά
έπη

Α. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι Έλληνες της Μ. Ασίας δημιούργησαν ένα **λαμπρό πολιτισμό**.

Αλφά-
βητο

Φιλο-
σοφία

Δ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ

--Η εκστρατεία των Περσών που έγινε το 513 π.Χ. εναντίον των **Σκυθών** στα βόρεια του Δούναβη απέτυχε.

--Είχε όμως ως αποτέλεσμα να τεθεί η **Θράκη** υπό περσικό έλεγχο.

--**Η κατοχή των Στενών** από τους Πέρσες εμπόδισε τους Έλληνες της Μικράς Ασίας να συνεχίσουν το **εμπόριο** στον ευρύ χώρο του **Εύξεινου πόντου**, προκαλώντας **οικονομικό μαρασμό**.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΕΜΠΟΡΙΟ

Εργατικοί και δραστήριοι, ανέπτυξαν **εμπορικές σχέσεις με όλους τους κατοίκους της Μεσογείου και ιδιαίτερα του Εύξεινου πόντου**, τα παράλια του οποίου είχαν οι ίδιοι αποικίσει.

Γ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΙΣΧΥΡΑ ΑΣΙΑΤΙΚΑ ΚΡΑΤΗ

--Η ανεξαρτησία τους, όμως, απειλήθηκε και τελικά περιορίστηκε από τους **Λυδούς** και αργότερα από τους **Πέρσες (560 / 545 π.Χ.)**.

--Υποχρεώθηκαν έτσι να πληρώνουν **βαρύ φόρο** και να ακολουθούν τους Πέρσες στις **εκστρατείες (απώλεια ανεξαρτησίας)**.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

- Αφού μελετήσετε το παράθεμα του Ηροδότου, να αιτιολογήσετε τη στάση των Ιώνων και των Αιολέων.

ΟΙ ΙΩΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΙΟΛΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΟ

Οι Ίωνες και οι Αιολείς μόλις κατακτήθηκε η Λυδία από τους Πέρσες, έστειλαν αντιπροσωπεία στις Σάρδεις δηλώνοντας στον Κύρο ότι ήθελαν να γίνουν υπήκοοί του με τους ίδιους όρους που ήταν πριν με τον Κροίσο. Εκείνος, αφού άκουσε τις προτάσεις τους, τους διηγήθηκε έναν μύθο: «Ένας αυλητής βλέποντας ψάρια στη θάλασσα άρχισε να παίζει τον αυλό του, γιατί νόμιζε ότι θα βγουν στην ξηρά. Έπεσε όμως έξω στους υπολογισμούς του. Πήρε τότε ένα δίχτυ και, αφού έπιασε πάρα πολλά, τα τράβηξε έξω. Κι όταν τα είδε να πηδούν, είπε σε αυτά: Σταματήστε να χορεύετε. Όταν έπαιζα προηγουμένως τον αυλό δεν θελήσατε να βγείτε έξω». Τον μύθο αυτό είπε στους Ίωνες και στους Αιολείς, γιατί προηγουμένως οι Ίωνες, όταν τους ζήτησε με απεσταλμένους να αποστατήσουν κατά του Κροίσου, δεν δέχτηκαν. Τώρα μπροστά σε τετελεσμένο γεγονός ήταν πρόθυμοι να υπακούσουν. Αυτά τα έλεγε γεμάτος οργή.

Ηρόδοτος, Ιστορία, 1. 141.

Σημ.: Μετά από αυτά οι Ίωνες άρχισαν να χτίζουν τείχη και παράλληλα έστειλαν πρέσβεις στη Σπάρτη, ζητώντας βοήθεια.

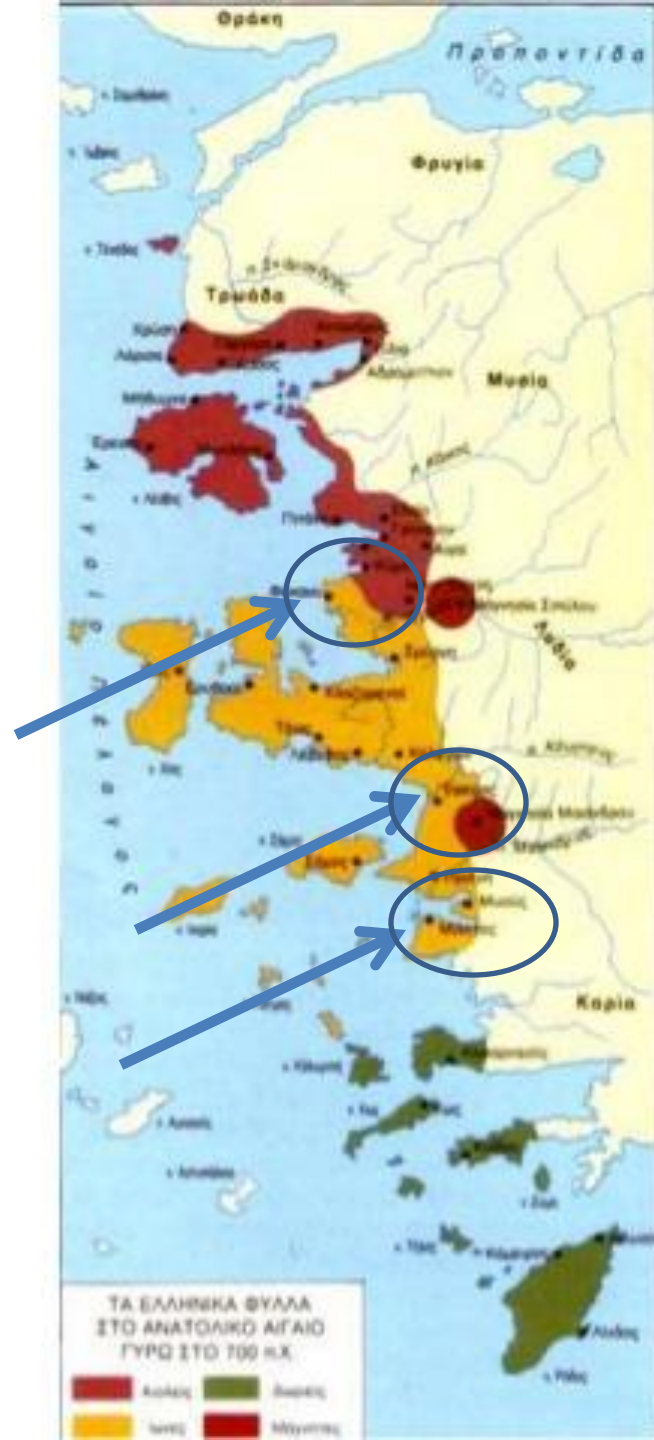
Β. Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας και οι Πέρσες

Οι Έλληνες ανέπτυξαν εμπόριο στη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο.

Κατέληξαν **υποτελείς** στους Πέρσες, στους οποίους πλήρωναν **φόρους** και τους οποίους ακολουθούσαν στις εκστρατείες τους.

Οι Πέρσες: Το 513 π.Χ. απέτυχαν στις εκστρατείες εναντίον των Σκυθών αλλά κατέλαβαν τη **Θράκη**.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

**ΟΙ ΕΛΛΗΝΟ-ΠΕΡΣΙΚΟΙ
ΠΟΛΕΜΟΙ
(499 – 479 π.Χ.)**

Α. ΑΙΤΙΑ:
Ο ΠΕΡΣΙΚΟΣ
ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ -
Η ΕΠΙΔΙΩΞΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΣΩΝ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ
ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ

**2. ΙΩΝΙΚΗ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
(499 – 494 π.Χ.)**

Β. ΔΦΟΡΜΕΣ:
1. Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ
Μ. ΑΣΙΑΣ
ΣΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ
ΛΥΔΙΑΣ-ΠΕΡΣΙΑΣ

**3. ΑΝΑΜΕΙΞΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΠΟΛΕΩΝ
(ΑΘΗΝΑ-ΕΡΕΤΡΙΑ)**

**Α' ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ 492 π.Χ.
Β. ΕΛΛΑΔΑ:
ΘΡΑΚΗ – ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΔΑΡΕΙΟΣ / ΜΑΡΔΟΝΙΟΣ**

**Β. ΟΙ 3 ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ
ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
(492 – 479 π.Χ.)**

**Β' ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ 490 π.Χ.
ΕΡΕΤΡΙΑ – ΑΤΤΙΚΗ
(ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ)
ΔΑΡΕΙΟΣ / ΔΑΤΗΣ –
ΑΡΤΑΦΕΡΝΗΣ**

**Γ' ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ 480 / 479 π.Χ.
ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ – ΣΑΛΑΜΙΝΑ –
ΠΛΑΤΑΙΕΣ – ΜΥΚΑΛΗ
ΞΕΡΗΣ / ΜΑΡΔΟΝΙΟΣ
--ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΩΘΗΣΗ
ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ**

**Γ. Η ΣΗΜΑΣΙΑ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΘΡΙΑΜΒΟΥ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ
ΠΕΡΣΩΝ**

- Ματαίωση περσικής επέκτασης σε Ευρώπη
- Απελευθέρωση Ιωνικών πόλεων (Μ.Ασία).
- Τόνωση αυτοπεποίθησης Ελλήνων
- Απόδειξη ισχύος πόλης – κράτους και στρατηγικής ανωτερότητας Ελλήνων

**ΑΙΤΙΑ
ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗΣ
ΠΕΡΣΩΝ –
ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Ο ΠΕΡΣΙΚΟΣ
ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ**

- Η ΕΠΕΚΤΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ.
- Η ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΤΟΥΣ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΚΟΣΜΟΚΡΑΤΟΡΕΣ.

- Η ΕΠΙΔΙΩΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ ΝΑ ΘΕΣΟΥΝ ΥΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥΣ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ & ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ
- ΝΑ ΕΠΕΚΤΑΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.

Α. Η ΣΤΑΣΗ ΙΩΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΛΥΔΙΑΣ – ΠΕΡΣΙΑΣ

Οι Ίωνες δε δέχτηκαν τις προτάσεις των Περσών για συνεργασία πριν από τον πόλεμο Περσίας – Λυδίας.

Β. Η ΙΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (499-494 π.Χ.)

■ Οι λόγοι που οδήγησαν τους Ίωνες στην επανάσταση ήταν:

1. η κατοχή των Στενών από τους Πέρσες & οι επιπτώσεις της στην οικονομία των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας,
2. η βαριά φορολογία,
3. η στέρηση της ελευθερίας τους.

■ Οι επαναστάτες, παρά τις αρχικές επιτυχίες τους, δεν μπόρεσαν να κάμψουν την περσική αντίσταση.

-- Το 494 π.Χ., στη ναυμαχία της Λάδης, ηττήθηκε και ο στόλος τους.

-- Η *Μίλητος*, που πρωταγωνίστησε στην επανάσταση, υπέστη ολοκληρωτική καταστροφή.

-- Ο χαμός της Μιλήτου προξένησε μεγάλη θλίψη στην *Αθήνα*.

-- Ο ποιητής *Φρύνιχος* παρουσίασε το έργο του «*Μιλήτου Άλωσις*» και έκανε τους Αθηναίους να κλάψουν με τη συμφορά που είχε βρει την ιωνική αυτή πόλη. Οι Αρχές της Αθήνας οργίστηκαν με την παράσταση και τιμώρησαν τον Φρύνιχο επιβάλλοντάς του πρόστιμο.

ΑΦΟΡΜΕΣ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗΣ ΠΕΡΣΩΝ – ΕΛΛΗΝΩΝ

Γ. Η ΑΝΑΜΕΙΞΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΙΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

-- Για να μπορέσουν όμως να αντιμετωπίσουν τις πολλαπλάσιες περσικές δυνάμεις, ζήτησαν βοήθεια από την Ελλάδα.

-- Ανταποκρίθηκαν μόνο οι Αθηναίοι και οι Ερετριείς, στέλνοντας 25 πλοία (~ 6.000 άνδρες).

- Ποια στοιχεία αναδεικνύουν τη σημασία της Μιλήτου;

Η ΜΙΛΗΤΟΣ

Η Μίλητος υπήρξε μία από τις παλαιότερες και σπουδαιότερες πόλεις της Ιωνίας, χτισμένη στις εκβολές του ποταμού Μαιάνδρου. Κατά τους αρχαίους χρόνους ήταν παραλιακή και διέθετε τέσσερα λιμάνια, ενώ σήμερα απέχει 9 χιλιόμετρα από τη θάλασσα, λόγω των προσχώσεων του ποταμού. Η παράδοση αναφέρει ότι στο β' μισό του 11ου αιώνα π.Χ. η πόλη αποικίστηκε από Ίωνες με αρχηγό τον Νηλέα, γιο του Κόδρου, στοιχείο που ενισχύεται από την εύρεση γεωμετρικού οικισμού. Η πόλη γνώρισε μεγάλη πνευματική και οικονομική άνθηση_ από εκεί κατάγονταν μεγάλες μορφές της αρχαίας ελληνικής διανοήσης, όπως ο Θαλής, ο Αναξίμανδρος, ο Αναξίμανης, ο Εκαταίος κ.ά. Στα τέλη του 7ου αιώνα π.Χ. εισήγαγε την κοπή νομίσματος από ήλεκτρο και ίδρυσε αποικίες, από τις οποίες σπουδαιότερες ήταν η Ναύκρατη στην Αίγυπτο, η Άβυδος και η Κύζικος στην Προποντίδα, η Αμισός, η Σινώπη, η Τραπεζούντα, ο Ολβία και η Απολλωνία στον Εύξεινο πόντο. Η Μίλητος πρωτοστάτησε στην Ιωνική επανάσταση, που καταπνίγηκε με τη ναυμαχία της Λάδης (494 π.Χ.) και μετά την οποία η πόλη ισοπεδώθηκε από τους Πέρσες. Μετά τη ναυμαχία της Μυκάλης (479 π.Χ.) άρχισε η ανοικοδόμησή της με αφετηρία το ιερό του Απόλλωνα και τον ναό της Αθηνάς. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα

Δ. Η εκστρατεία του Μαρδόνιου

Η πρώτη εκστρατεία των Περσών κατά της Ελλάδας (492 π.Χ.)

- Με **αφορμή** την Ιωνική Επανάσταση αρχίζουν οι ελληνοπερσικοί πόλεμοι.
- Η εκστρατεία του **Μαρδόνιου**, το **492** π.Χ., στη Μακεδονία διακόπηκε λόγω κακοκαιρίας με μοναδικό κέρδος για τους Πέρσες την επανάκτηση της Θράκης.

Πέρσες και Έλληνες ΜΑΧΗ ΜΑΡΑΘΩΝΑ 490 π.Χ.

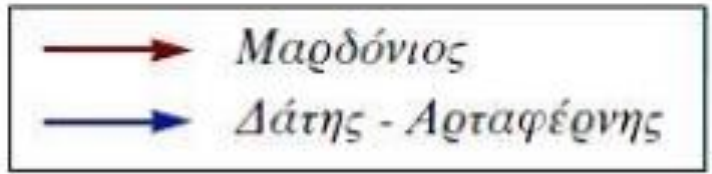

Ε. Η μάχη του Μαραθώνα

Η δεύτερη εκστρατεία των Περσών κατά της Ελλάδας (490 π.Χ.)

- Νέα περσική εκστρατεία πραγματοποιείται με επικεφαλής τους στρατηγούς **Δάτη** και **Αρταφέρνη (490 π.Χ.)**
- Οι Πέρσες καταστρέφουν την **Ερέτρια** και στρατοπεδεύουν στο **Μαραθώνα**.
- Παρά την απουσία των Σπαρτιατών, **δέκα χιλιάδες Αθηναίοι** και **χίλιοι Πλαταιείς** υπό την ηγεσία του **Μιλτιάδη**, που εφάρμοσε ένα έξυπνο στρατηγικό σχέδιο, νίκησαν τους Πέρσες.

ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ

Μαραθών

Τρικόρινθος

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΠΕΡΣΩΝ

ΜΑΚΑΡΙΑ ΠΗΓΗ

Ιππικό Περσών

ΕΛΛΟΣ

ΑΛΙΟΣ

Κυνόσουρα

ποτ. Χάραδρος

Αρχαία κοίτη

Στρατόπεδο Περσών

Ορμος Μαραθώνα

ΤΕΜΕΝΟΣ
ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

ΦΡΟΝΙΜΙ ΛΙΘΟ ΜΕΛΑΡΑ

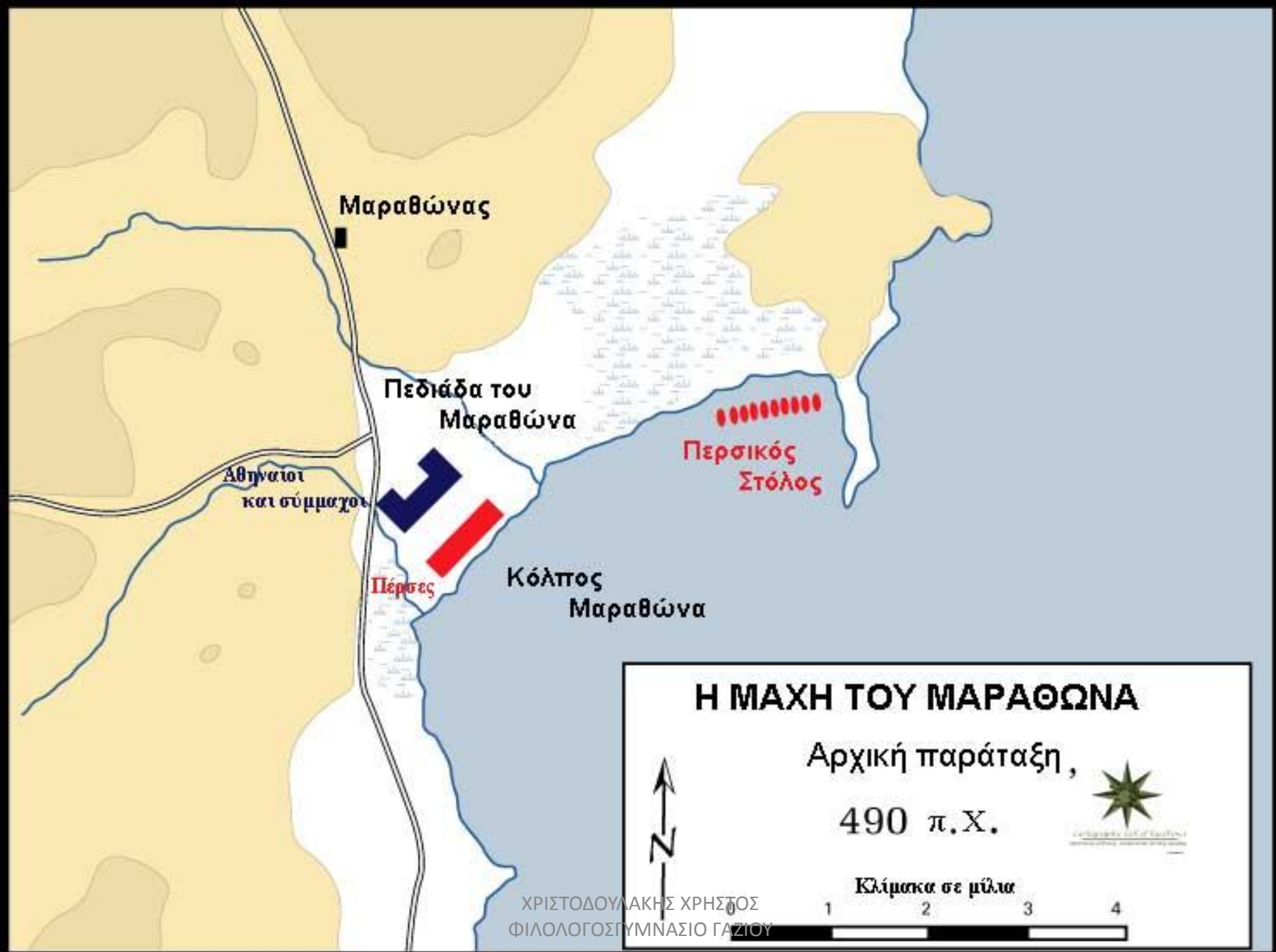
Στρατόπεδο Ελλήνων

Γ' φάση της μάχης

ΕΛΛΗΝΕΣ

ΠΕΡΣΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Μαραθώνας

Πεδιάδα του Μαραθώνα

Αθηναίοι και σύμμαχοι

Περσικός Στόλος

Πέρσες

Κόλπος Μαραθώνα

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Αρχική παράταξη,
490 π.Χ.

Κλίμακα σε μίλια

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

▲ Η παραλία του Σχοινιά. Εδώ αποβίβαστηκε το περσικό εκστρατευτικό σώμα
(φωτ. Εκδοτική Α&ηνών).

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Νέα εκδήλωση επιθετικότητας αποτέλεσε η εκστρατεία του Δάτη και του Αρταφέρνη (490 π.Χ.). Η καταστροφή της Ερέτριας δείχνει την τύχη που θα είχε η Αθήνα. Η απόφαση για απόκρουση των Περσών στον χώρο της απόβασης αποτελούσε στρατηγική επιλογή των Αθηναίων για κέρδος χρόνου και ευχέρεια κινήσεων. Το στρατηγικό σχέδιο του Μιλητιάδη πέτυχε δύο μέγιστους στρατηγικούς στόχους: α) οι Αθηναίοι εκμεταλλεύθηκαν το επικλινές έδαφος και όρμησαν προς τους Πέρσες, χωρίς να καταπονηθούν (έτρεξαν σε κατήφορο), απέφυγαν τα πυκνά βέλη και ήλθαν γρήγορα σε σύγκρουση με τους Πέρσες, οι οποίοι γενικά ήταν απροετοίμαστοι για μάχη σώμα με σώμα και β) τα ενισχυμένα άκρα της αθηναϊκής παράταξης κύκλωσαν εύκολα τον εχθρό, ο οποίος πανικοβλήθηκε και τράπηκε σε φυγή. Στη μάχη καταδείχθηκε η υπεροχή της αθηναϊκής φάλαγγας. Οι οπλίτες κρατώντας τις ασπίδες ενωμένες αλληλοπροστατεύονταν και με συντονισμένες ενέργειες πέτυχαν να διασπάσουν την εχθρική παράταξη (βλ. εικόνες: Αθηναίος οπλίτης, Πέρσης τοξότης).

- α. Ποιος είναι ο ρόλος της θυσίας πριν από τη μάχη; Γίνεται κάτι ανάλογο στην εποχή μας;
- β. Σε τι οφείλεται η νίκη των Αθηναίων, παρά την αριθμητική υπεροχή των Περσών;

ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΜΟΝΟ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ ΠΡΟΚΑΛΟΥΣΕ ΤΡΟΜΟ

Όταν τα στρατεύματα έλαβαν θέση και οι θυσίες έδειξαν καλά αποτελέσματα, οι Αθηναίοι, μόλις δόθηκε το σύνθημα της επίθεσης, όρμησαν τρέχοντας εναντίον των εχθρών. Το διάστημα που τους χώριζε δεν ήταν λιγότερο από οχτώ στάδια. Οι Πέρσες, όταν τους είδαν να έρχονται εναντίον τους τρέχοντας, ετοιμάζονταν να τους δεχτούν και προς στιγμή νόμισαν ότι οι Αθηναίοι έχασαν τα λογικά τους. Τους έβλεπαν να είναι λίγοι και, παρά το γεγονός αυτό, να ορμούν κατά πάνω τους, χωρίς μάλιστα να διαθέτουν ιππικό και τοξότες. Αυτά έβαλαν με το νου τους οι βάρβαροι. Οι Αθηναίοι, όταν άρχισε η σύγκρουση, πολεμούσαν γενναία. Πρώτοι, απ' όσο ξέρουμε, όρμησαν εναντίον των βαρβάρων και πρώτοι άντεξαν να αντικρύσουν την περσική ενδυμασία και αυτούς που τη φορούσαν. Ως τότε και το όνομα μόνο των Μήδων προκαλούσε τρόμο στους Έλληνες.

Ηρόδοτος, Ιστορία, 6, 112

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΑΧΙΛΛΕΥΣ (490 - 479 π.Χ.)
 Ο αρχαίος Έλληνας που αναδείχθηκε
 πολεμιστής της Αθήνας στην ανατολική με-
 γαλοασιατική εκστρατεία. Αποφασί-
 σθηκε να πολεμήσει με τον Πέρση βασιλιά
 Δαρείου τον Μεγάλο. Η Αθήνα είχε
 προσηλωθεί στο αχαιϊκό πνεύμα. Η Αθήνα
 με τον Πέρση να μην είναι στο δρόμο
 του στρατού της. Η Αθήνα με τον Πέρση
 να μην είναι στο δρόμο του στρατού της.
 Η Αθήνα με τον Πέρση να μην είναι στο
 δρόμο του στρατού της. Η Αθήνα με τον
 Πέρση να μην είναι στο δρόμο του στρατού
 της. Η Αθήνα με τον Πέρση να μην είναι
 στο δρόμο του στρατού της. Η Αθήνα με
 τον Πέρση να μην είναι στο δρόμο του
 στρατού της. Η Αθήνα με τον Πέρση να
 μην είναι στο δρόμο του στρατού της.

Χρυστοδουλακης

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
 ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΠΕΡΣΗΣ Η ΜΗΔΗΣ ΑΝΤΙΤΑΣ
ΑΧΙΛΛΕΥΣ (490 π.Χ.)
 Ο αρχαίος Έλληνας πολεμιστής που
 αναδείχθηκε στην ανατολική με-
 γαλοασιατική εκστρατεία. Αποφασί-
 σθηκε να πολεμήσει με τον Πέρση βασιλιά
 Δαρείου τον Μεγάλο. Η Αθήνα είχε
 προσηλωθεί στο αχαιϊκό πνεύμα. Η Αθήνα
 με τον Πέρση να μην είναι στο δρόμο
 του στρατού της. Η Αθήνα με τον Πέρση
 να μην είναι στο δρόμο του στρατού της.
 Η Αθήνα με τον Πέρση να μην είναι στο
 δρόμο του στρατού της. Η Αθήνα με τον
 Πέρση να μην είναι στο δρόμο του στρατού
 της. Η Αθήνα με τον Πέρση να μην είναι
 στο δρόμο του στρατού της. Η Αθήνα με
 τον Πέρση να μην είναι στο δρόμο του
 στρατού της. Η Αθήνα με τον Πέρση να
 μην είναι στο δρόμο του στρατού της.

Χρυστοδουλακης

◀ **Πέρσης φρουρός.** Ο οπλισμός του αποτελείται από ακόντιο και τόξο (ανάγλυφο από το ανάκτορο της Περσέπολης).

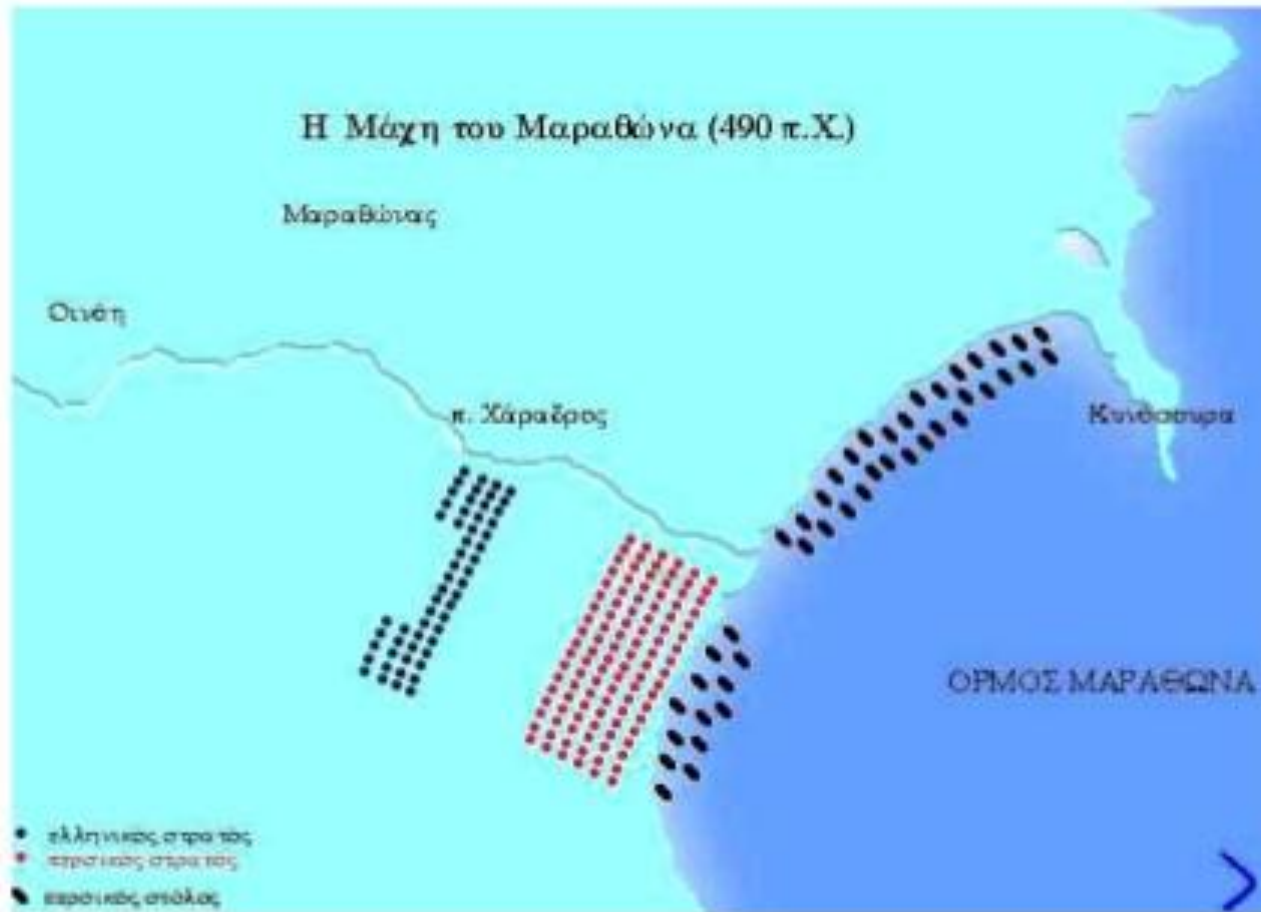
▶ **Αθηναίος οπλίτης, 490 π.Χ.** Ο συγκεκριμένος πολεμιστής αντιπροσωπεύει ενδυματολογικά τον μέσο όρο των Αθηναίων οπλιτών της κατώτερης οικονομικής τάξης που πολέμησαν στον Μαραθώνα. Φέρει λοψιοπορο κράνος αττικού τύπου, ελαφρύ λινόθώρακα με δερμάτινες πτέρυγες, ψηλές ορειχάλκινες περικνημίδες και ασπίδα τύπου «όπλον», στην οθόνη της οποίας έχει προσαρμοστεί μάλλινο παραπέτασμα για την προστασία των κάτω άκρων από τα περσικά βέλη. Τα επιθετικά του όπλα είναι το μακρύ νυκτικό δόρυ και το νυκτικό-θλαστικό ξίφος (δεν εικονίζεται εδώ) (ενδυματολογική έρευνα-εικονογράφιση του Χρήστου Γιαννόπουλου για τις Εκδόσεις ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ).

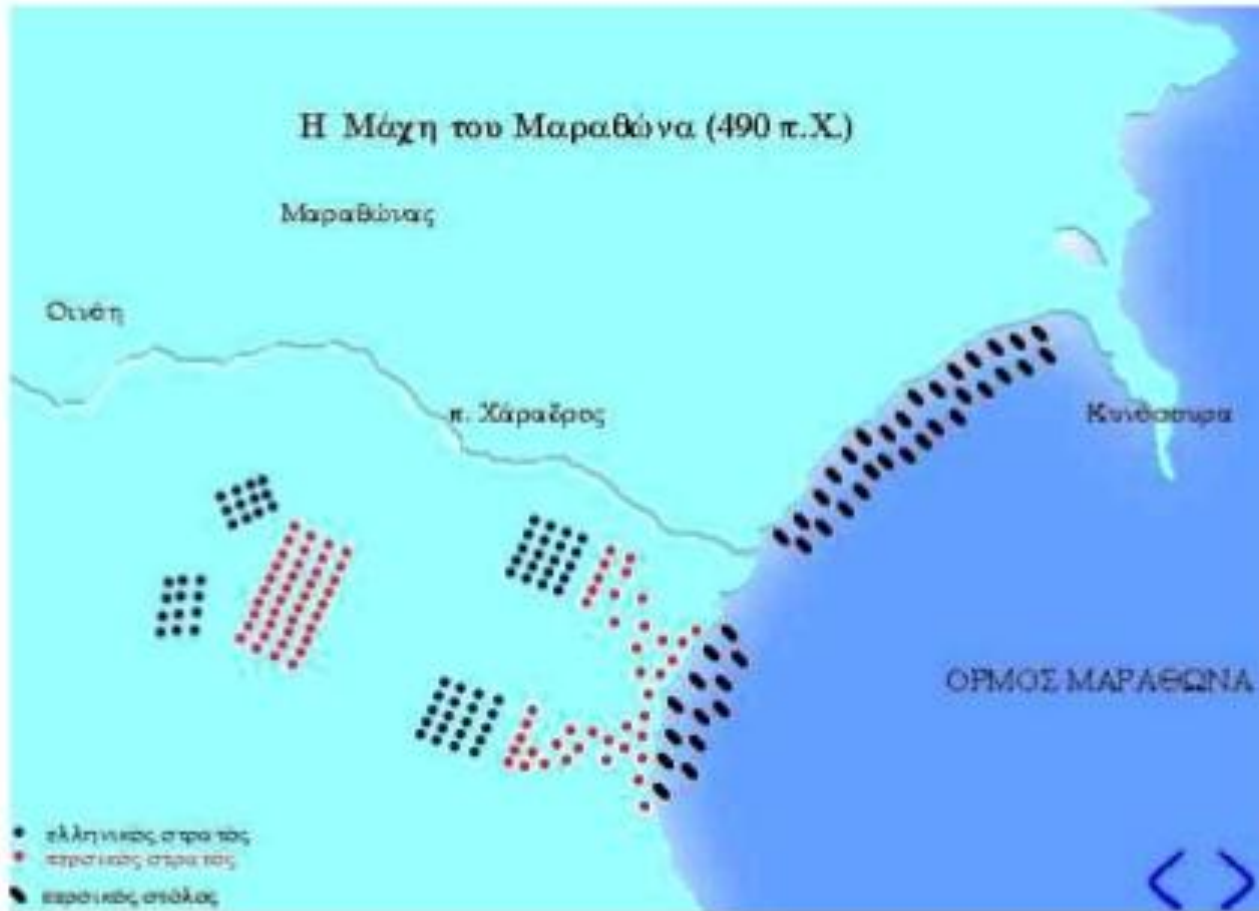

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

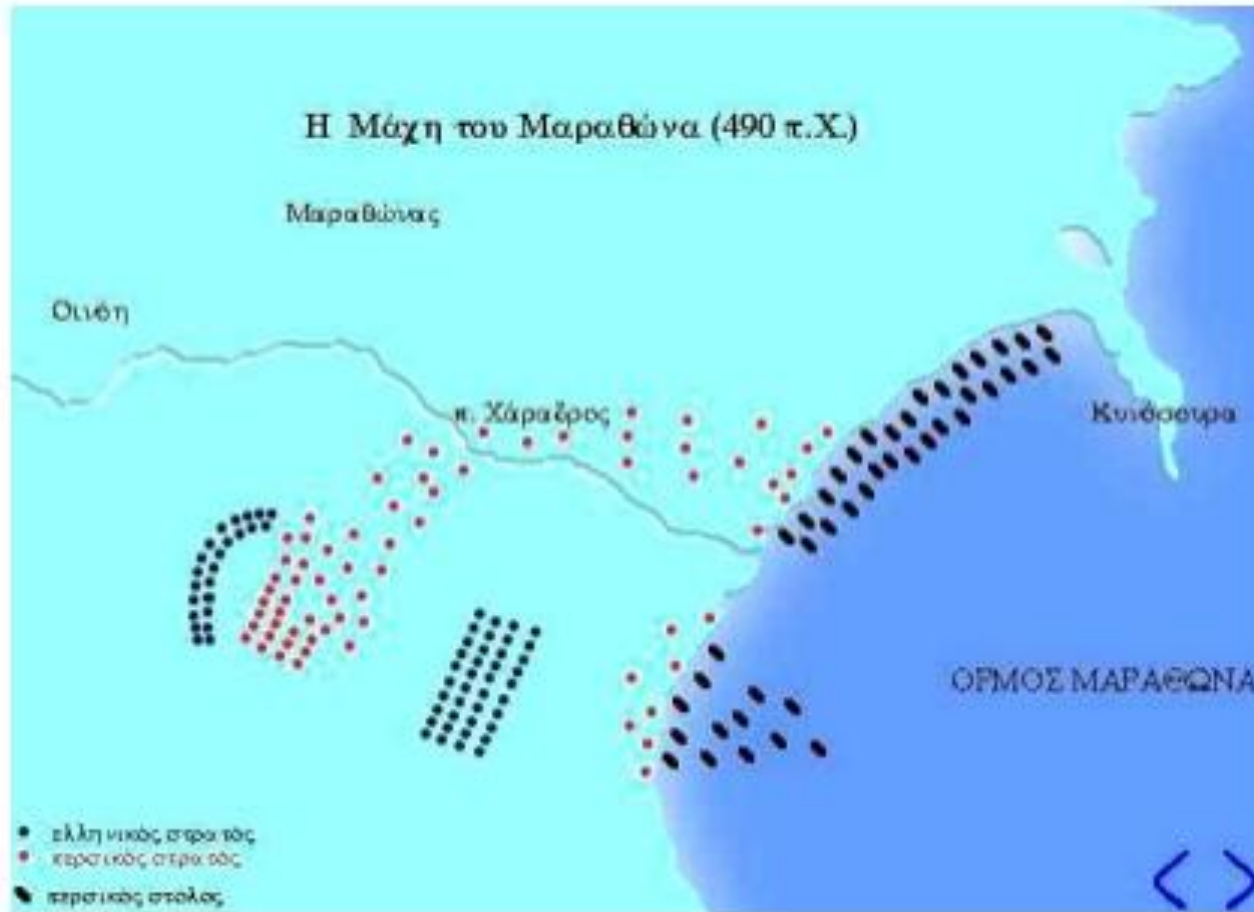
Η εξέλιξη της μάχης του Μαραθώνα α' φάση

β' φάση

γ' φάση

δ' φάση

Η μάχη του Μαραθώνα

(σχέδιο του Μιλτιάδη)

η αρχική παράταξη

▲ Η περικεφαλαία του Αθηναίου στρατηγού Μιλτιάδη, 490 π.Χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας

ΠΕΡΣΕΣ

Συντάκτης Παρουσίασης - Takis

ΕΛΛΗΝΕΣ

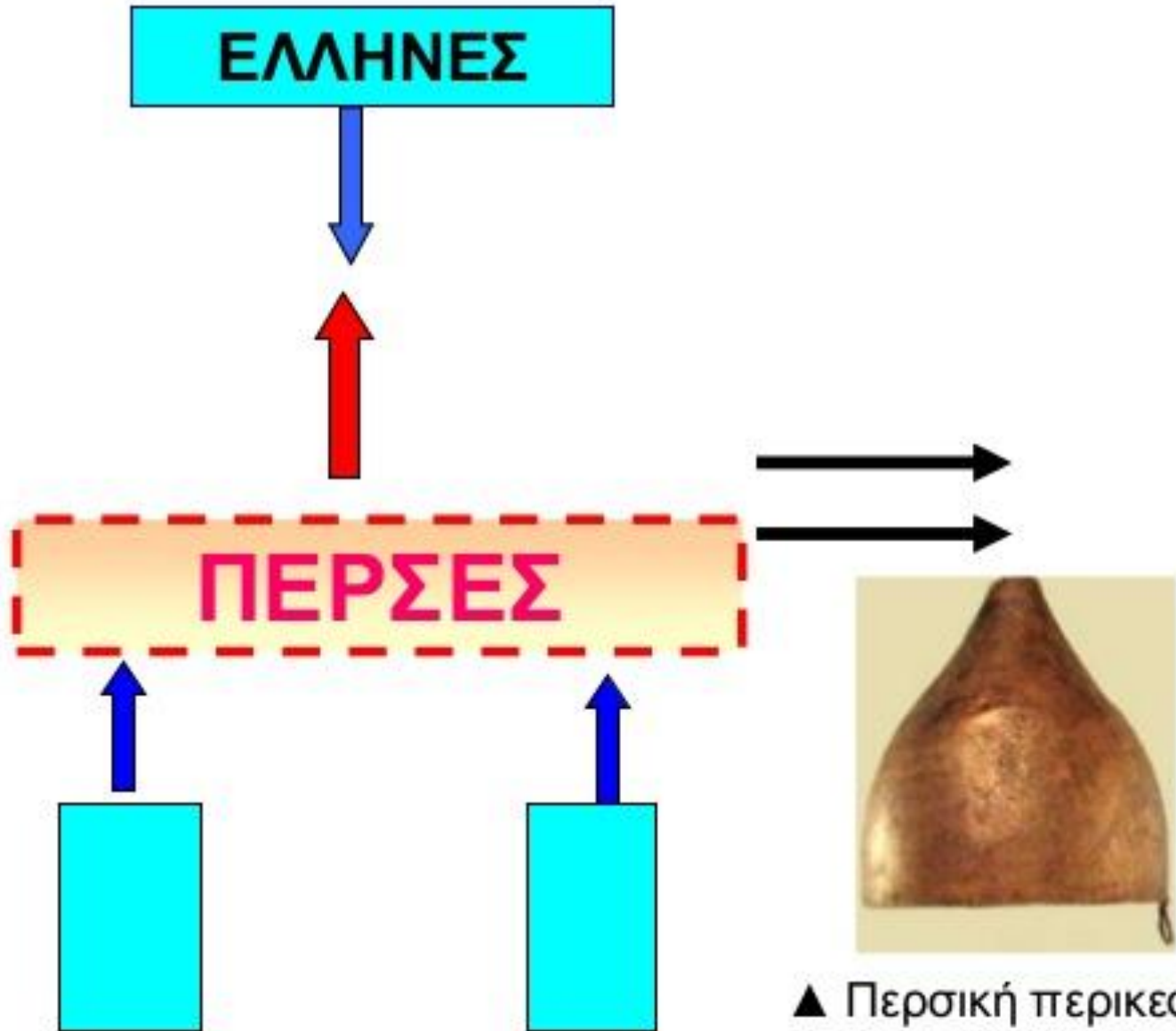

▲ Ελληνική περικεφαλαία

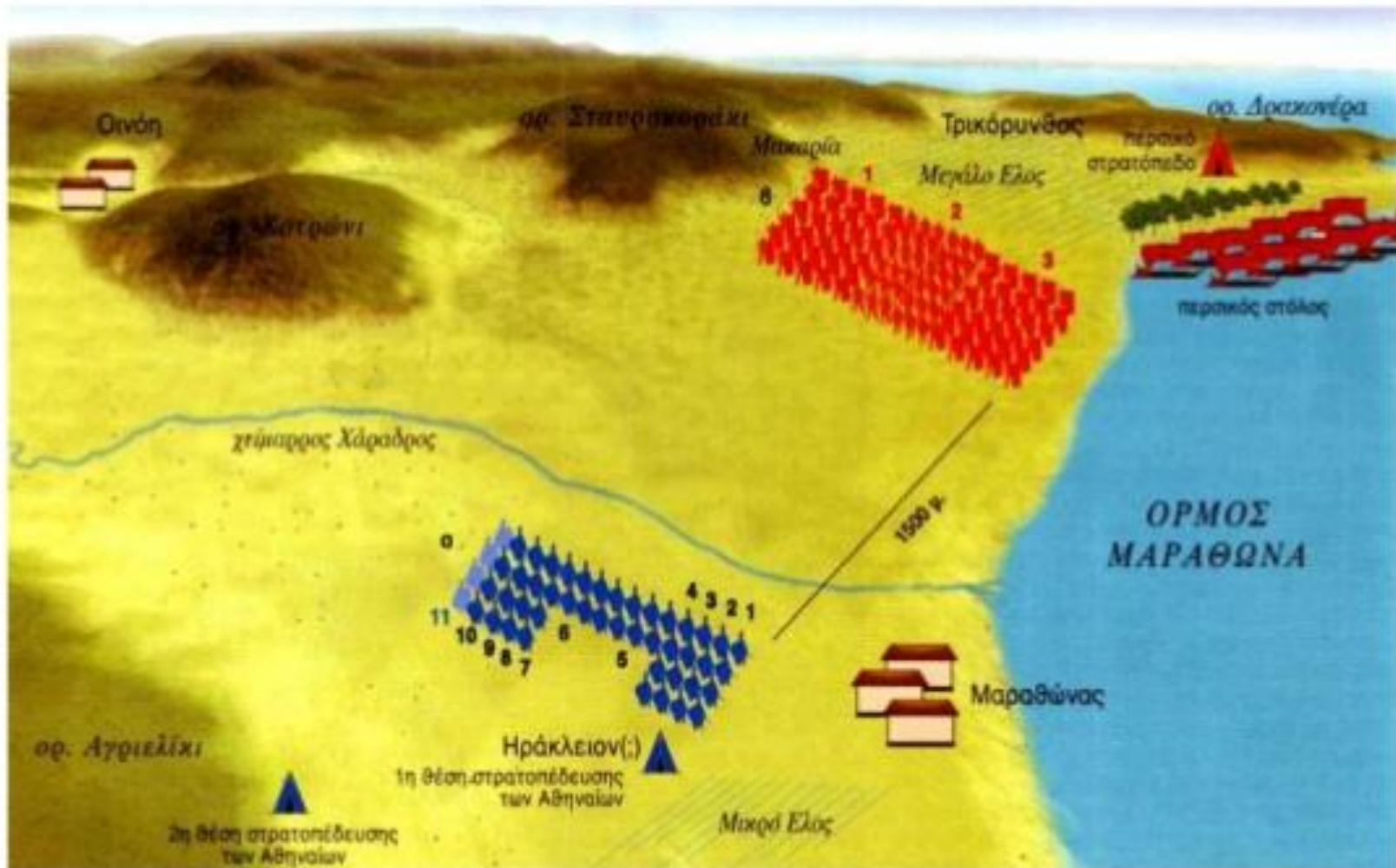

▲ η πρώτη φάση της μάχης

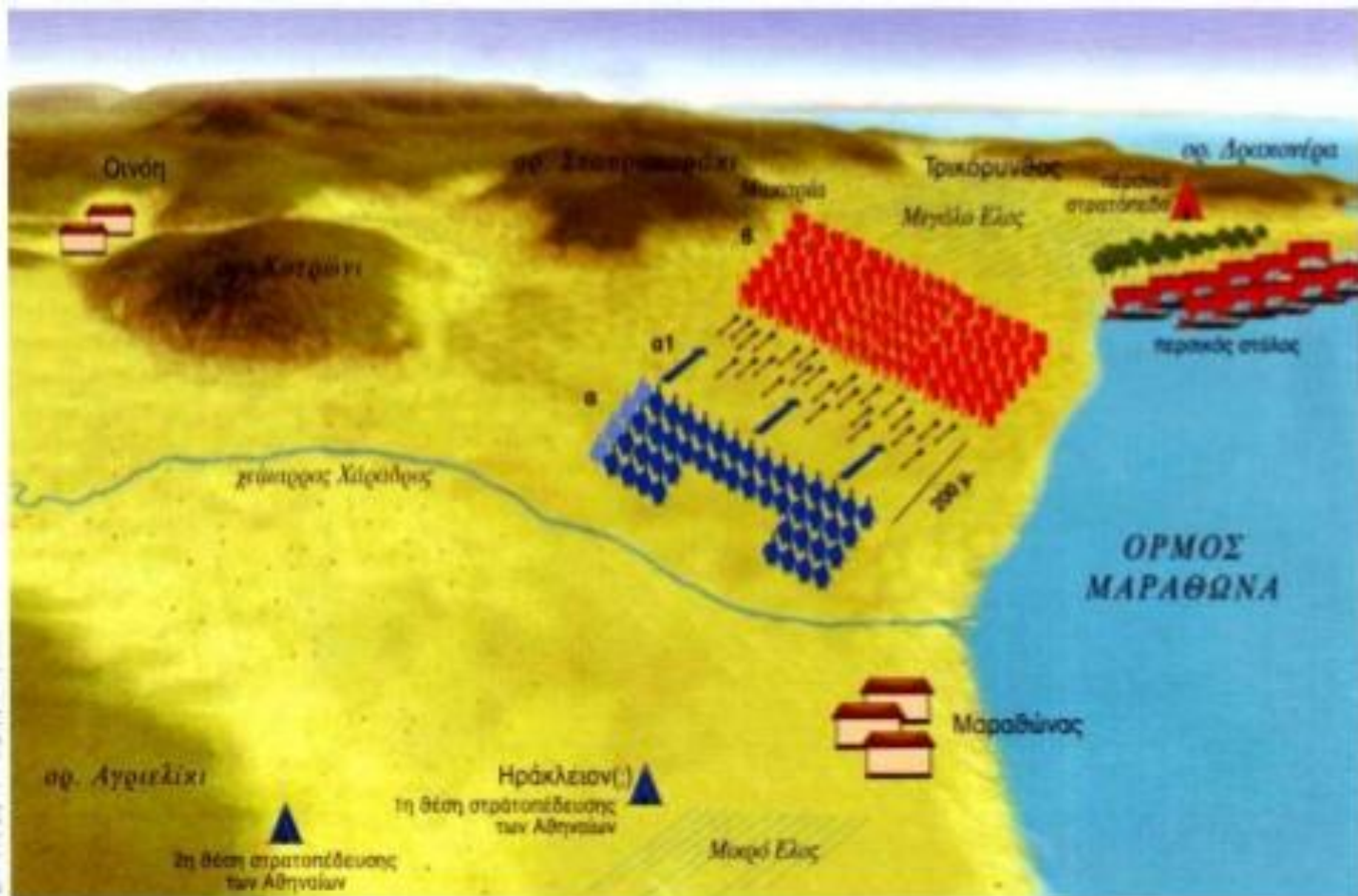
► η β' φάση της μάχης: η κύκλωση

► Μια ακόμη αναπαράσταση της μάχης του Μαραθώνα

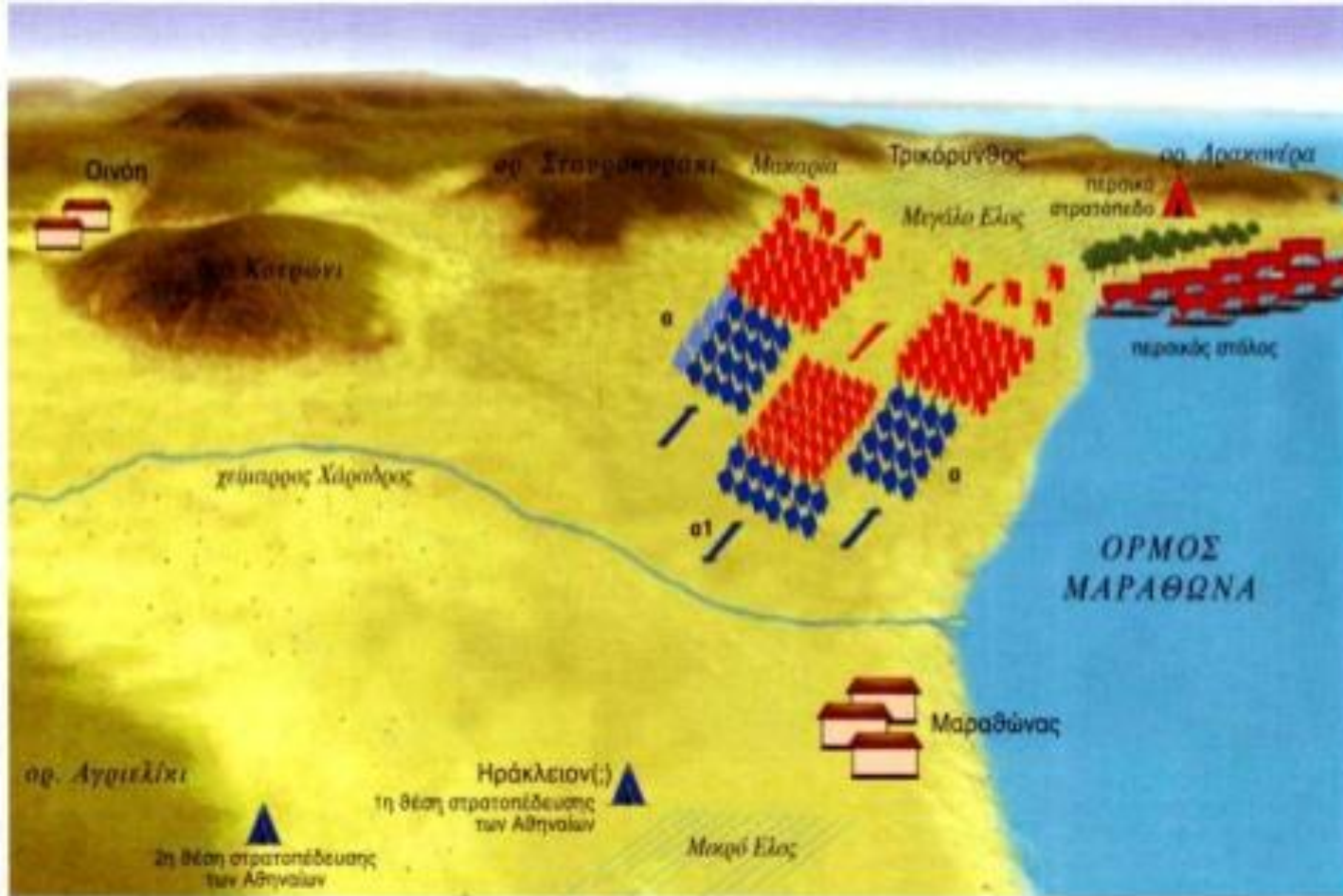
▲ Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία. Σειρά: Μεγάλες μάχες. Μαραθώνας: Η Αθήνα συντρίβει την περσική υπεροψία. 490 π.Χ. Εκδόσεις Περισκόπιο

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ, 490 π.Χ.

Εναρξη Α' φάσης

- (α) Οι Αθηναίοι και οι Πλαταιείς κινούνται με γρήγορο βηματισμό εναντίον των Περσών.
- (α1) Φθάνοντας σε απόσταση 200 μέτρων από τις περσικές γραμμές, μεταβάλλουν τον γρήγορο βηματισμό τους σε τροχάδην, χωρίς ωστόσο να διαταράξουν την παράταξή τους.
- (β) Οι Πέρσες απαντούν με καταγισμό βελών εναντίον των επιτιθεμένων Αθηναίων και Πλαταιέων.

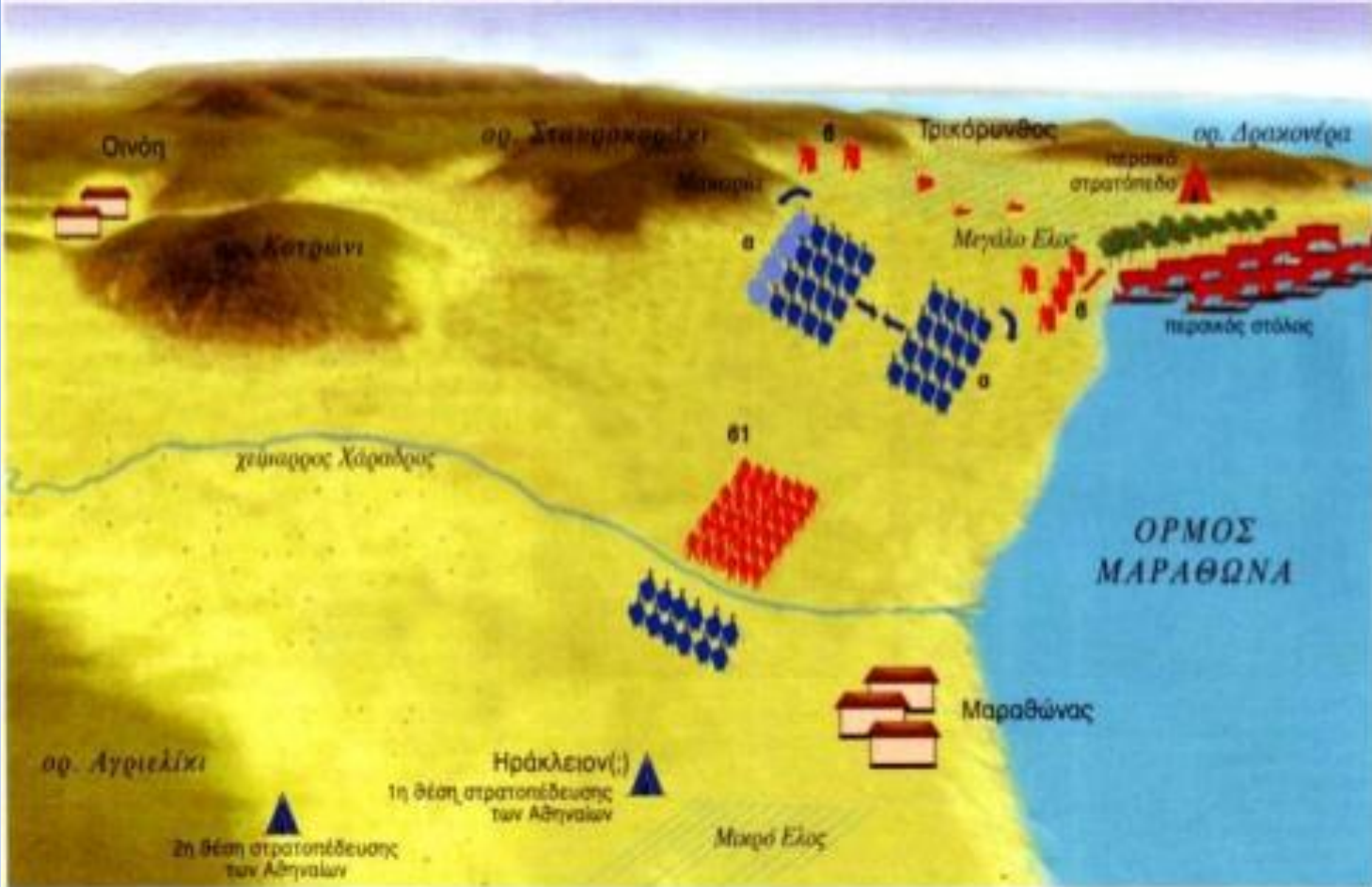

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ, 490 π.Χ.

Α' φάση

(α) Οι Αθηναίοι και οι Πλαταιείς πιέζουν τις δύο περσικές πτερυγες και τις αναγκάζουν να υποχωρήσουν.

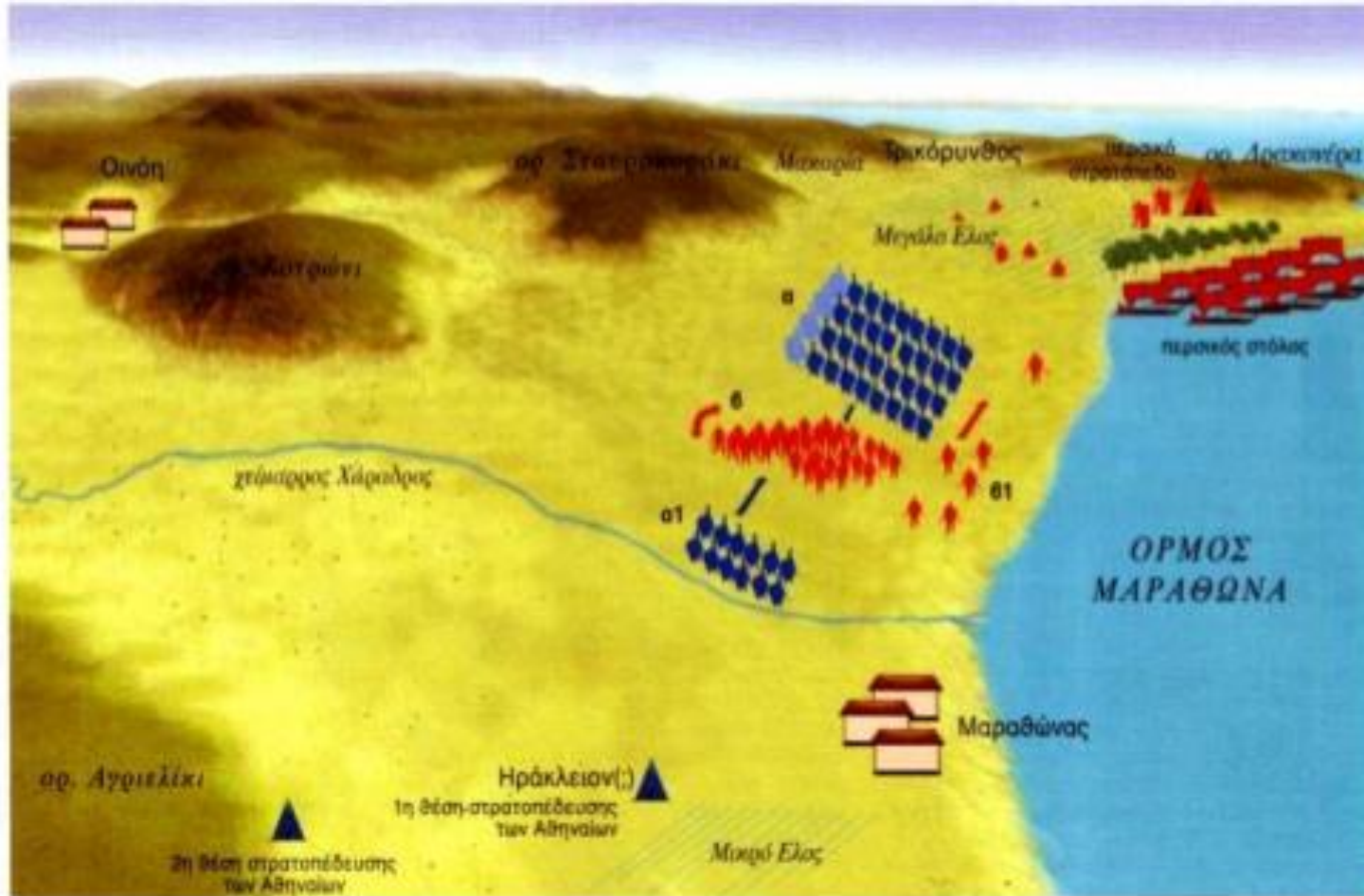
(α1) Το αθηναϊκό κέντρο (Αντισιοχίδα και Λεοντίδα) συμπιέζεται προς τα Αγγιελίκι μερυστά στην ασυμμετρική πίεση των επίλεκτων τμημάτων του περσικού κέντρου.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ, 490 π.Χ.

Εναρξη Β' φάσης

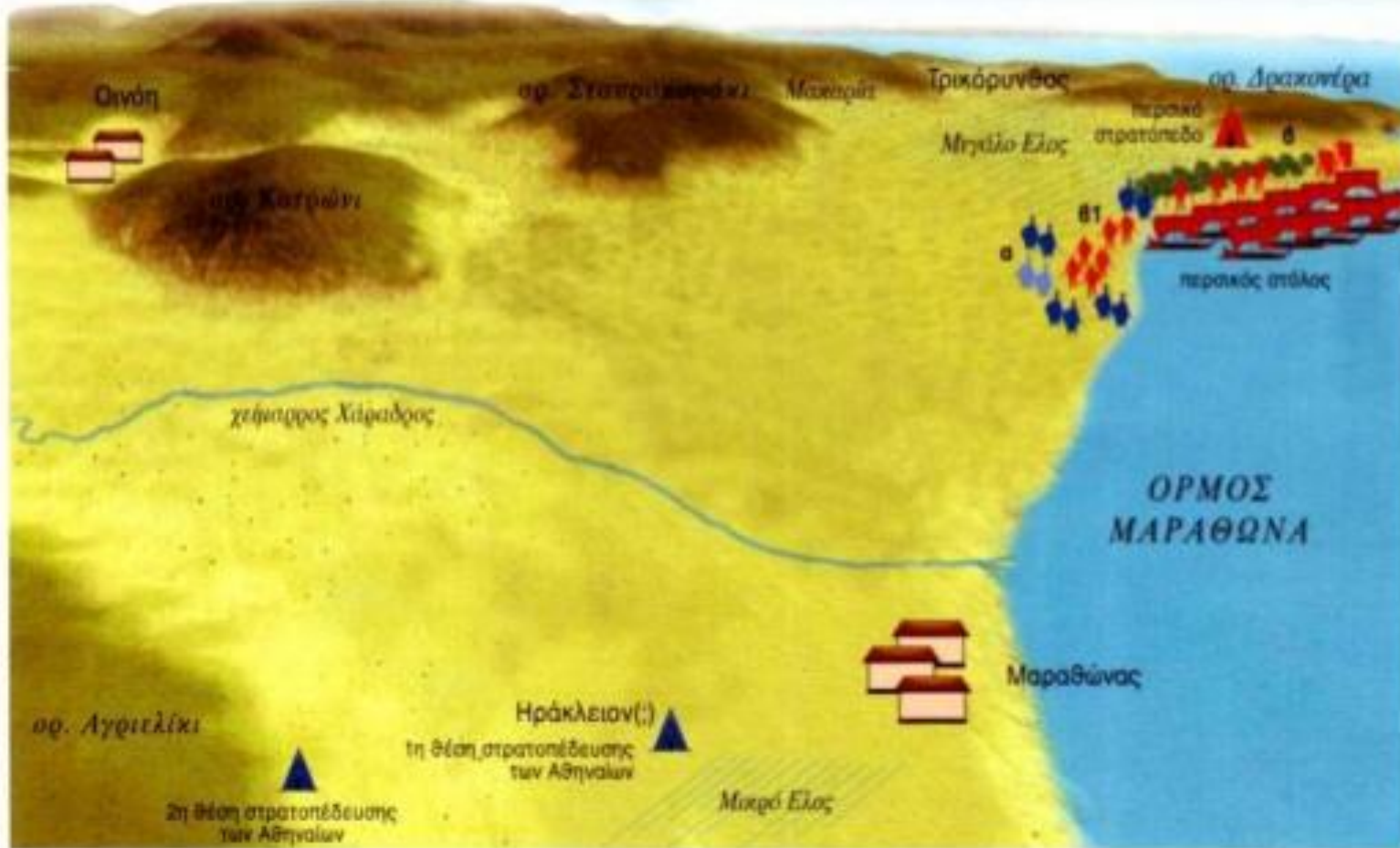
- (α) Οι δύο ελληνικές πτέρυγες μετά την υποχώρηση των περσικών πτερυγών επιχειρούν ελιγμό αναστροφής και συνένωσης
- (β) Η υποχώρηση των περσικών πτερυγών μετατρέπεται σε άτακτη φυγή.
- (β1) Το περσικό κέντρο, καταδιώκοντας το αντίστοιχο αθηναϊκό, γίνει την ελαφή με τις πτέρυγές του και απομονώνεται.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ, 490 π.Χ.

Β' φάση

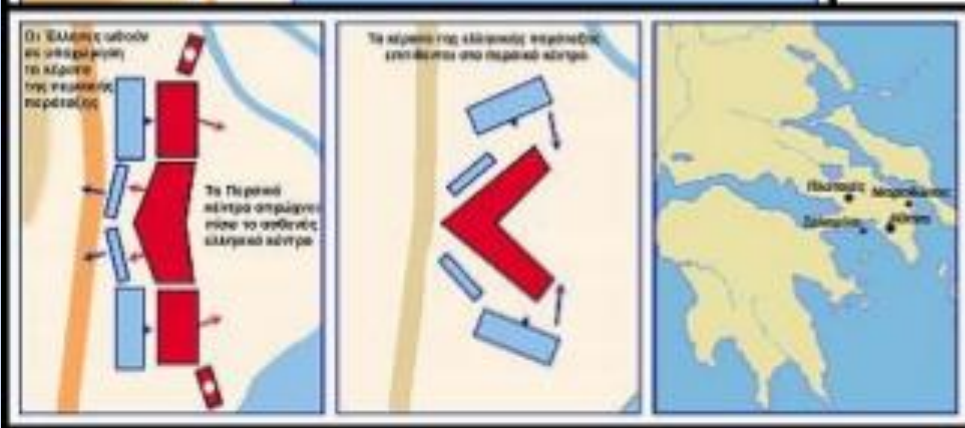
- (α) Οι δύο ελληνικές πτέρυγες, πραγματοποιώντας ταχύτατο ελιγμό αναστροφής και συνένωσης σε μια ενιαία φάλαγγα, επιτίθενται κατά του περσικού κέντρου.
- (α1) Το συμπιεσσόμενο αθηναϊκό κέντρο αντεπιτίθεται.
- (β) Το περσικό κέντρο προσπαθεί να εκτελέσει ελιγμό αναστροφής για να αντιμετωπίσει τη φάλαγγα που έρχεται από τα νώτα του, αλλά δεν προλαβαίνει.
- (β1) Οι μονάδες του περσικού κέντρου χάνουν τη συνοχή τους και εξαπλώνονται άτακτα προς τα πλοία, ενώ πολλοί πνίγονται στο παρακείμενο Μεγάλο Έλος.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ, 490 π.Χ.

Η μάχη γύρω από τα πλοία

- (α) Οι Αθηναίοι και οι Πλαταιείς διασπούν τις γραμμές τους και αποδίδονται σε άγρια καταδίωξη των Περσών.
- (β) Οι περισσότερες περσικές μονάδες (αυτές των δύο πτερυγίων και οι πρώτες του κέντρου) έχουν ήδη επιβιβαστεί στα πλοία.
- (β1) Οι τελευταίες περσικές μονάδες του κέντρου δεν προλαβαίνουν να επιβιβαστούν στα πλοία και κατακόλπτονται από τους Αθηναίους και τους Πλαταιείς.

◀ Χάρτης της περιοχής του Μαραθώνα με τα στρατόπεδα των Ελλήνων και των Περσών. Cartledge, P. (ed.), *Cambridge illustrated history of Ancient Greece*, Cambridge University Press, Cambridge 1998, σ. 63. Επεξεργασία: Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

▲ Ανάγλυφο από το Θησαυροφυλάκιο του **Δαρείου Α΄** στην Περσέπολη, 5ος αιώνας π.Χ. Τεχεράνη (Ιράν), Αρχαιολογικό Μουσείο. Σκηνή ακρόασης από το Μεγάλο Βασιλιά. Ο Δαρείος Α΄ απεικονίζεται καθισμένος σε θρόνο και πίσω του στέκεται ο διάδοχός του Ξέρξης Α΄. Οι υπόλοιπες μορφές, που απεικονίζονται σε μικρότερο μέγεθος, είναι αξιωματικοί και ακόλουθοι.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

▲ Πανοραμική άποψη της **Περσέπολης**. Στο κέντρο η μεγάλη αίθουσα ακροάσεων του βασιλιά, 5ος αιώνας π.Χ. Οι εργασίες για την οικοδόμησή της άρχισαν επί Δαρείου Α΄ και ολοκληρώθηκαν στα πρώτα χρόνια της βασιλείας του Ξέρξη Α΄. Όπως βλέπουμε στη φωτογραφία, οι αίθουσες είχαν πολλούς κίονες (μέχρι 20 μ. ύψος). Υπήρχαν και μνημειακές σκάλες που οδηγούσαν στις εισόδους.

▲ Ρωμαϊκή σαρκοφάγος στην οποία θεωρείται πως εικονίζεται "η μάχη γύρω από τα πλοία" στον Μαραθώνα. Αριστερά ένας Πέρσης δαγκώνει στο πόδι έναν Αθηναίο οπλίτη, ενώ ένας συμπολεμιστής του ρίχνει έναν Πέρση ιππέα από το άλογο του. Στο κέντρο ο Αισχύλος κρατά τον ετοιμοθάνατο αδελφό του

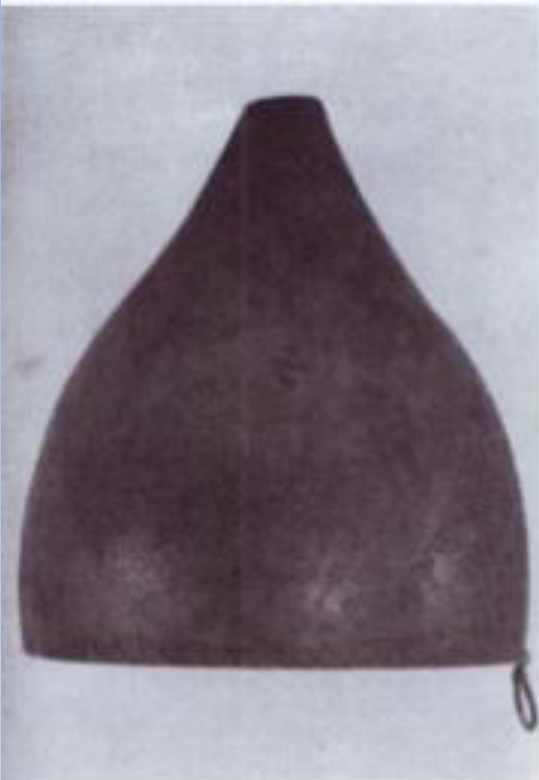
Κυναίγειρο και τον προστατεύει με την ασπίδα του από τον πέλεκου του Πέρση. Δεξιά Πέρσες προσπαθούν να επιβιβαστούν στα πλοία τους (Μπρέσια, Αρχαιολογικό Μουσείο).

▲ Σκηνή προετοιμασίας πολεμιστών πριν από τη μάχη. Στον Μαραθώνα οι Αθηναίοι και οι Πλαταιείς Προετοιμάστηκαν ταχύτατα και παρατάχθηκαν για μάχη αιφνιδιάζοντας τους Πέρσες (λεπτομέρεια Wadsworth Museum Hartford, Conn).

► Παράσταση έφιππου
τοξότη με σκυθική
ενδυμασία. Η αιφνίδια
απουσία των Περσών
ιππέων από τον
Μαραθώνα ήταν μεγάλη
ευκαιρία για τον Μιλτιάδη
που δεν μπορούσε να την
αφήσει ανεκμετάλλευτη.
Αττικό πινάκιο του 515 πΧ.
Οξφόρδη, *Asmolean
Museum*).

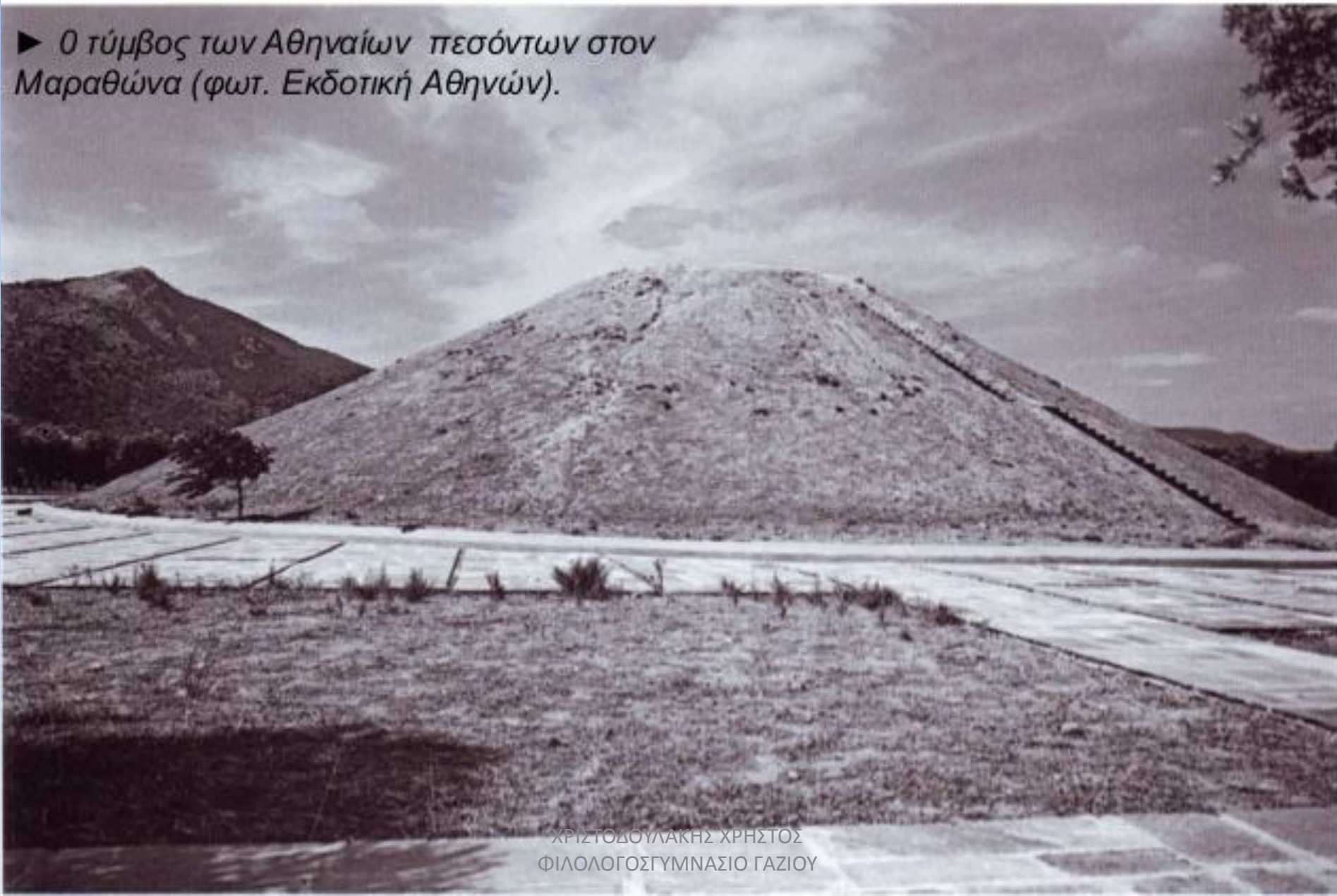
◀ Χάλκινο περσικό κράνος
ασσυριακού τύπου, λάφυρο από
τη μάχη του
Μαραθώνα, ανάθημα στον Δία
της Ολυμπίας με την επιγραφή
"Δίι, Αθηναίοι, Μέδον λαβόντες"
(Αρχαιολογικό Μουσείο
Ολυμπίας).

► Ξίφος, αιχμές δοράτων και
βελών, καθώς και ένας πεσσός
σφενδόνης που ανακαλύφθηκαν
στον χώρο μάχης του Μαραθώνα
(Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο).

► Ο τύμβος των νεκρών του Μαραθώνα

► Ο τύμβος των Αθηναίων πεσόντων στον Μαραθώνα (φωτ. Εκδοτική Αθηνών).

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Ο Ρωμαίος συγγραφέας Αιλιανός (2ος-3ος αιώνας μ.Χ.) αναφέρει ότι στη μάχη του Μαραθώνα συμμετείχε, στο πλευρό ενός οπλίτη, ένας μεγαλόσωμος σκύλος, ο οποίος με τις τρομακτικές δαγκωματιές του κατέβαλλε κάθε Πέρση στρατιώτη που εμπλεκόταν με τον αφέντη του. Ο Αιλιανός προσθέτει μάλιστα ότι ο σκύλος απεικονιζόταν στη ζωγραφική σύνθεση της μάχης του Μαραθώνα (των ζωγράφων Πάναινου και Μίκωνα), η οποία βρισκόταν στην Ποικίλη Στοά. Πιθανότατα ο σκύλος να μην ήταν ένας αλλά περισσότεροι και να χρησιμοποιήθηκαν για τη φρούρηση του στρατοπέδου, για περιπολίες, ακόμα και για επίθεση μαζί με τη φάλαγγα εναντίον των περσικών γραμμών. Με βάση αυτή την άποψη ίσως οι ζωγράφοι να απεικόνισαν έναν σκύλο αλλά στη μορφή του να τιμούσαν όλους αυτούς τους πιστούς συντρόφους των Αθηναίων στη μάχη.

Δέκα χρόνια αργότερα ο Ξέρξης έφερε εκατοντάδες πολεμικά σκυλιά κατά την εκστρατεία του στην Ελλάδα. Κάτι ανάλογο έπραξε και ο Αλέξανδρος κατά την εκστρατεία του στην Ασία και ο βασιλιάς Πύρρος, ο οποίος χρησιμοποίησε σε πολλές μάχες τα περίφημα σκυλιά της Ηπείρου.

Ο σκύλος του Μαραθώνα πολεμά μαζί με τον οπλίτη αφέντη του. Καλλιτεχνική αναπαράσταση του 19ου αιώνα.

▲ Καλλιτεχνική αναπαράσταση του 19ου αιώνα στην οποία απεικονίζεται ο θάνατος του μαραθωνοδρόμου αμέσως μετά την αναγγελία της νίκης.

► Παράσταση του αγωνίσματος του οπλίτη δρόμου. Ουσιαστικά τέτοιου είδους αγωνίσματα αποτελούσαν πολεμικές ασκήσεις. Παράσταση αμφορέα του 5ου αιώνα π.Χ. (Μόναχο, Αρχαιολογικό Μουσείο).

Η ιστορία του αγγελιαφόρου, ανεξάρτητα από το αν αληθεύει ή όχι, προκάλεσε μεγάλη εντύπωση στον Γάλλο ακαδημαϊκό και ένθερμο φιλέλληνα Μισέλ Μπρεάλ και τον ώθησε να προτείνει τη διοργάνωση **αγώνα αντοχής** από τον Μαραθώνα στην Αθήνα με αφορμή την τέλεση των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 1896.

◀ Η παράσταση από τον περίφημο κρατήρα του «ζωγράφου του Δαρείου» που τιλοφορείται "Πέρσαι". Στο κέντρο εικονίζεται ο **Δαρείος** να προεδρεύει του αυτοκρατορικού συμβουλίου. Ο γενειοφόρος άνδρας που στέκεται μπροστά του είναι ένας αγγελιαφόρος, ο οποίος προφανώς **αναγγέλλει την είδηση της ήπας στον Μαραθώνα** (Εθνικό Μουσείο Νεάπολης).

Το επίγραμμα του ποιητή Σιμωνίδα για τη μάχη στο Μαραθώνα:

**«Ελλήνων προμαχούντες Αθηναίοι Μαραθώνι
χρυσόφρων Μήδων εστόρεσαν δύναμιν»**

Ερωτήσεις-Δραστηριότητες

1. Ποια τα αίτια και ποια η αφορμή των Περσικών πολέμων;
2. Να καταγράψετε και να συζητήσετε τους λόγους που έκαναν τους Αθηναίους να αντιδράσουν ιδιαίτερα για την καταστροφή της Μιλήτου (συμβουλευθείτε και το σχετικό παράθεμα).
3. Ποιους ονόμαζαν οι αρχαίοι Έλληνες βαρβάρους; Γιατί; Τι σημαίνει σήμερα η λέξη;

**ΠΕΡΣΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ:
ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΟΝΤΑΙ
2. Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ
ΤΗΣ ΠΕΡΣΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ
(480 – 479 π.Χ.)**

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΕΙΟ ΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Ενότητα 8^η:

Η οριστική απομάκρυνση της περσικής επίθεσης

- Ποιος Πέρσης βασιλιάς οργάνωσε την γ' εκστρατεία εναντίον της Ελλάδας;
- Πόσες δυνάμεις κινητοποίησε;
- Πότε, πού και πώς αποφάσισαν οι Έλληνες να αντιμετωπίσουν τη νέα περσική απειλή;

ΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑ

Η δύναμη της περσικής στρατιάς προκάλεσε πανικό στην Ελλάδα (~5.000.000 άνδρες & ~ 4.000 πλοία).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΑΡΧΗΓΙΑ

Ο βασιλιάς Ξέρξης (486 – 465 π.Χ.), γιος του Δαρείου, οργάνωσε την εκστρατεία (484 – 481 π.Χ.) και ανέλαβε ο ίδιος την αρχηγία.

Η εκστρατεία του Ξέρξη (480 – 479 π.Χ.)

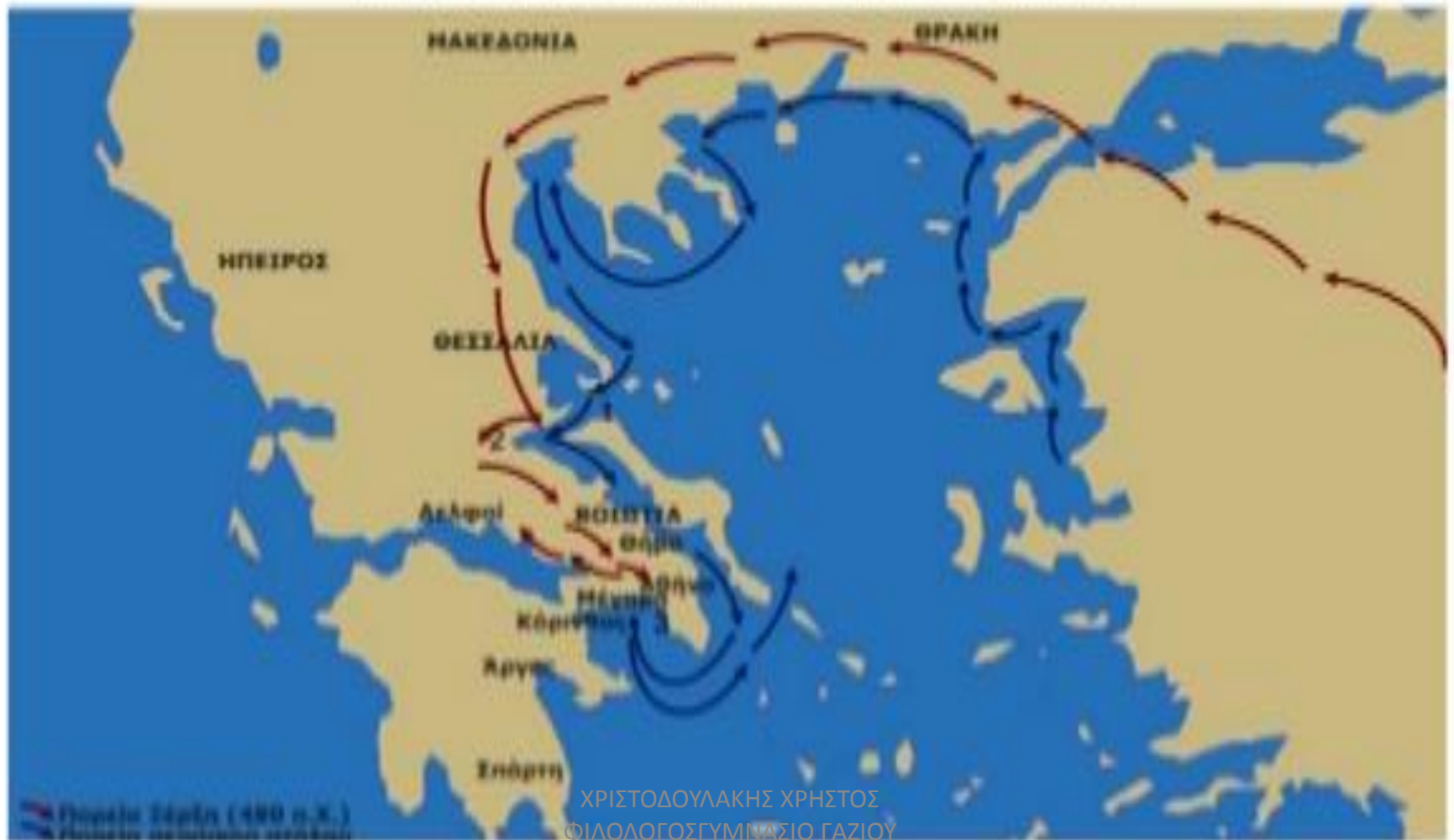
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑ ΤΟΥΣ

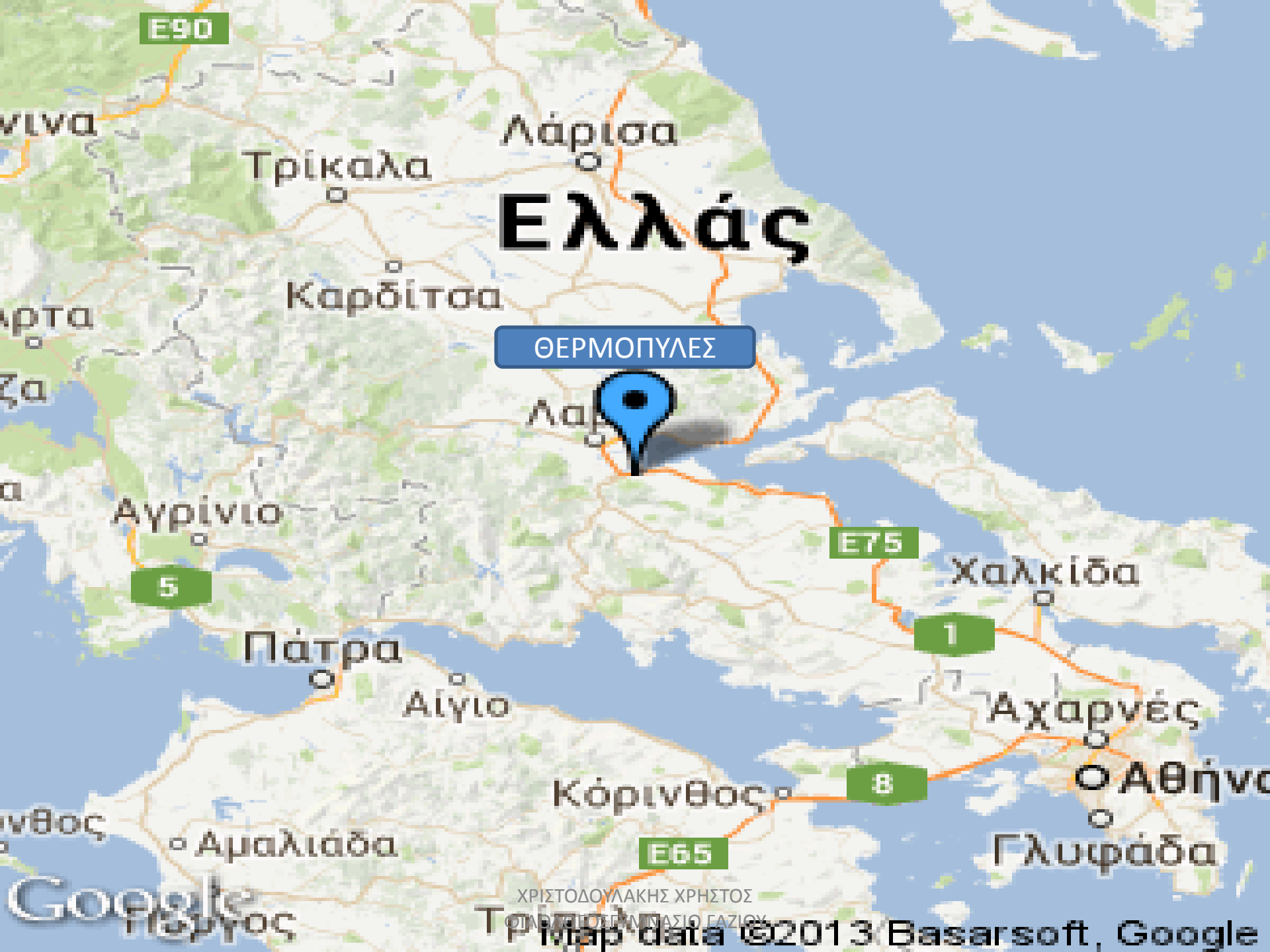
Οι Έλληνες, επειδή υποψιάζονταν τις περσικές προθέσεις, είχαν αποφασίσει από το προηγούμενο έτος (*συνέδριο του Ισθμού, 481 π.Χ.*) να αμυνθούν ενωμένοι σε περίπτωση εισβολής.

- Ποια πορεία ακολούθησε το εκστρατευτικό σώμα του Ξέρξη;
- Ποιες ήταν οι κινήσεις των ενωμένων ελληνικών δυνάμεων (χερσαίων και ναυτικών);
- Πού έλαβε χώρα η πρώτη αναμέτρηση του στρατού του Ξέρξη με τους Έλληνες;
- Ποια γεγονότα έλαβαν χώρα εκεί και ποια κατάληξη είχε η σύγκρουση;

α. Η εκστρατεία του Ξέρξη

Η τρίτη εκστρατεία των Περσών κατά της Ελλάδας (480 π.Χ.)

Ελλάς

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

Λα...

E90

E75

E65

5

1

8

Η μάχη των Θερμοπυλών (3 μέρες στα τέλη του Αυγούστου του 480 π.Χ.)

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΟΣ

Στο μεταξύ ο Ξέρξης προχωρούσε μέσω *Θράκης και Μακεδονίας* χωρίς να συναντήσει κανένα εμπόδιο. Την κίνησή του συνόδευε και ο στόλος, πλέοντας στο *Αιγαίο*.

ΟΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΕΣ ΤΩΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ

Στα στενά των *Θερμοπυλών*, το *καλοκαίρι του 480 π.Χ.*, επέλεξαν οι Έλληνες (~7.000 από τη *Ν. Ελλάδα*) να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Ο ελληνικός στόλος, για να εμποδίσει περσική απόβαση, έπλευσε στο *Αρτεμίσιο της Εύβοιας (Β. Εύβοια) (~271 πλοία)*.

ΤΟ «ΟΧΙ» ΤΩΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ

Ο Ξέρξης, φθάνοντας στις *Θερμοπύλες*, ζήτησε από τον αρχηγό των Ελλήνων *Λεωνίδα*, βασιλιά της Σπάρτης, να παραδώσει τα όπλα. Η αυθόρμητη απάντησή του «*μολών λαβέ*» (έλα να τα πάρεις) επρόκειτο να μείνει στην ιστορία ως διαχρονικό δείγμα *απαράμιλλης γενναιότητας*.

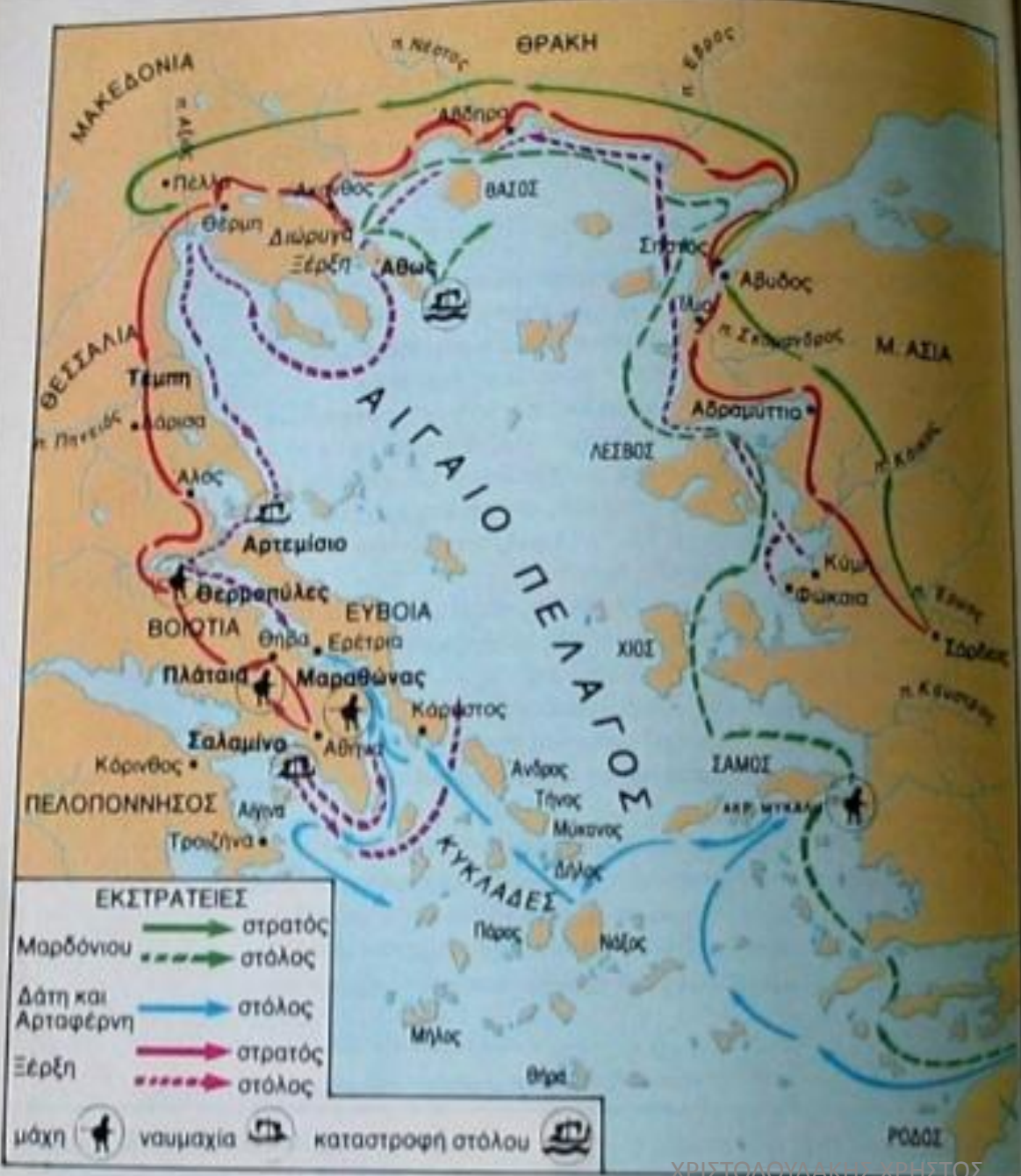
Η ΓΕΝΝΑΙΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

Οι προσπάθειες των Περσών να καταβάλουν την αντίσταση των Ελλήνων *απέτυχαν*.

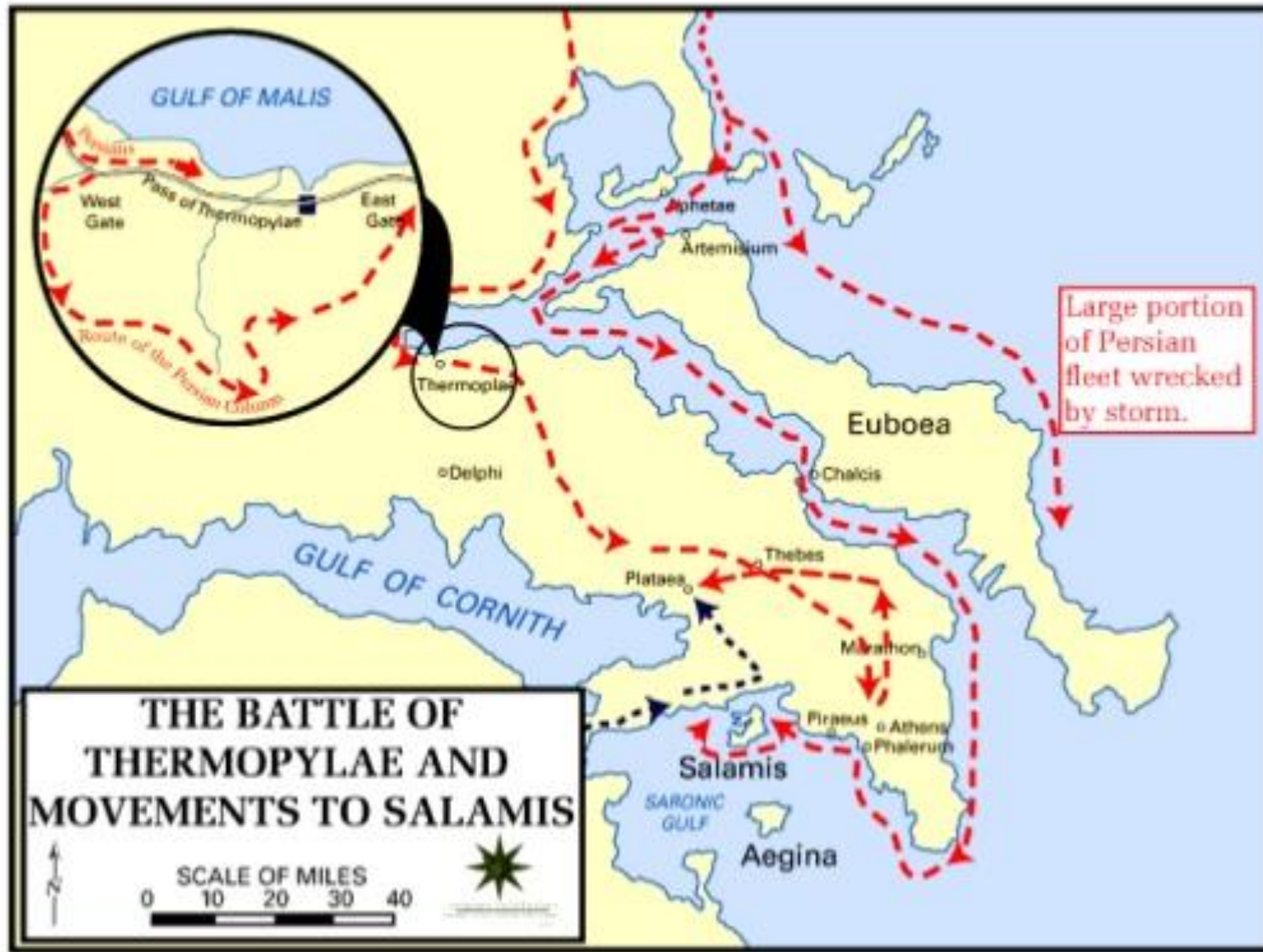
Η ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ ΕΦΙΑΛΤΗ

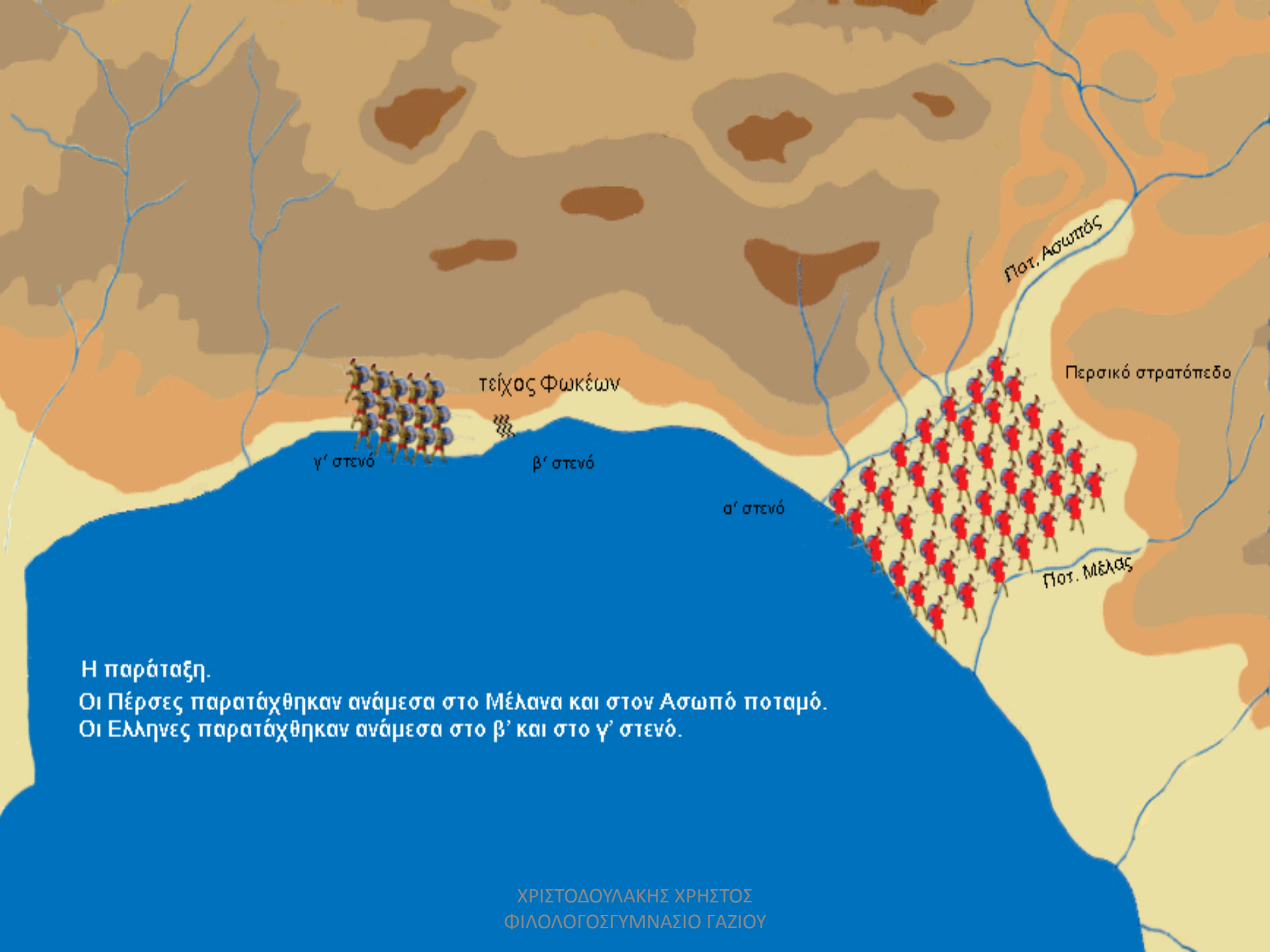
Από τη δύσκολη έβγαλε τους Πέρσες ο *Εφιάλτης*, κάτοικος της περιοχής, ο οποίος τους οδήγησε από ένα μονοπάτι του *Καλλίδρομου όρους* στα νώτα των Ελλήνων. Πριν ολοκληρωθεί η κύκλωση, ο Λεωνίδας έδωσε εντολή στους συμπολεμιστές του να αποχωρήσουν. Έμειναν με τη θέλησή τους *700 Θεσπιείς* που έπεσαν μαζί με τους *300*

β. Η μάχη των Θερμοπυλών(1)

Η παράταξη.

Οι Πέρσες παρατάχθηκαν ανάμεσα στο Μέλανα και στον Ασωπό ποταμό.

Οι Έλληνες παρατάχθηκαν ανάμεσα στο β' και στο γ' στενό.

Ορεινές εκτάσεις

Σπερχειός ποταμός

Μαλιακός Κόλπος

Ακτογραμμή το 480 π.Χ.

Σύγχρονη ακτογραμμή

Στενό
Θερμοπυλών

Ορεινές εκτάσεις

Χιλιόμετρα

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Η μάχη των **Θερμοπυλών(2)**

■ Στην πρόταση των
Περσών να παραδώσει
τα όπλα, η απάντηση
του Λεωνίδα είναι

**«Μολών
λαβέ»**

(έλα να τα πάρεις).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ

ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ

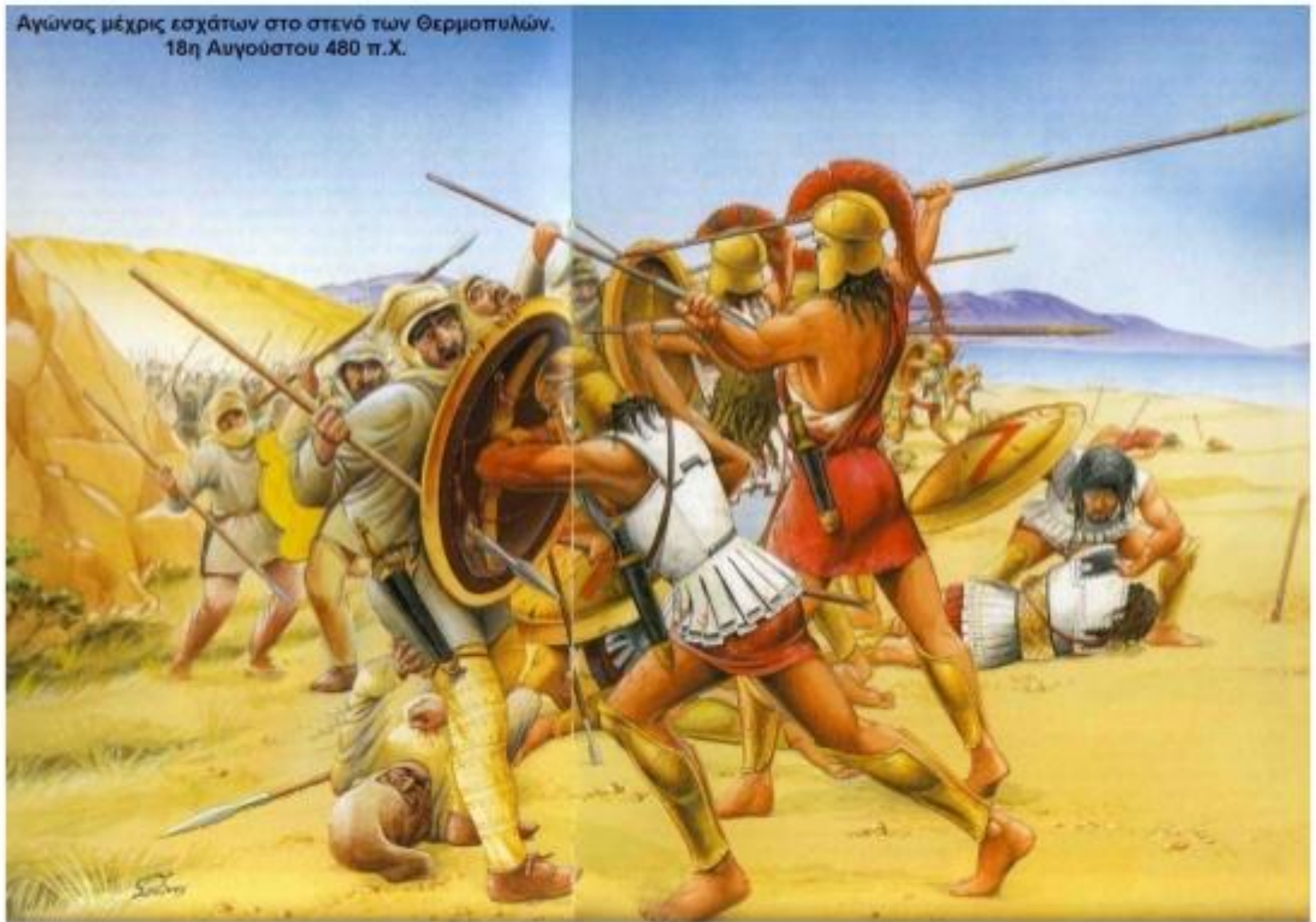
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Αγώνας μέχρις εσχάτων στο στενό των Θερμοπυλών.
18η Αυγούστου 480 π.Χ.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

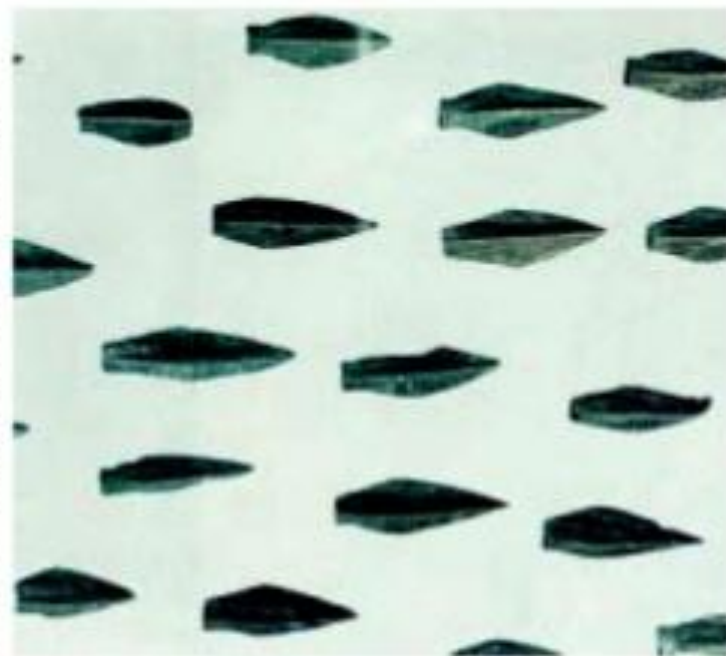
Η μάχη των Θερμοπυλών(3)

- Μετά την προδοσία του Εφιάλτη οι Πέρσες νικούν τους χίλιους Έλληνες (700 Θεσπιείς, 300 Σπαρτιάτες), που απέμειναν να υπερασπιστούν τις Θερμοπύλες.

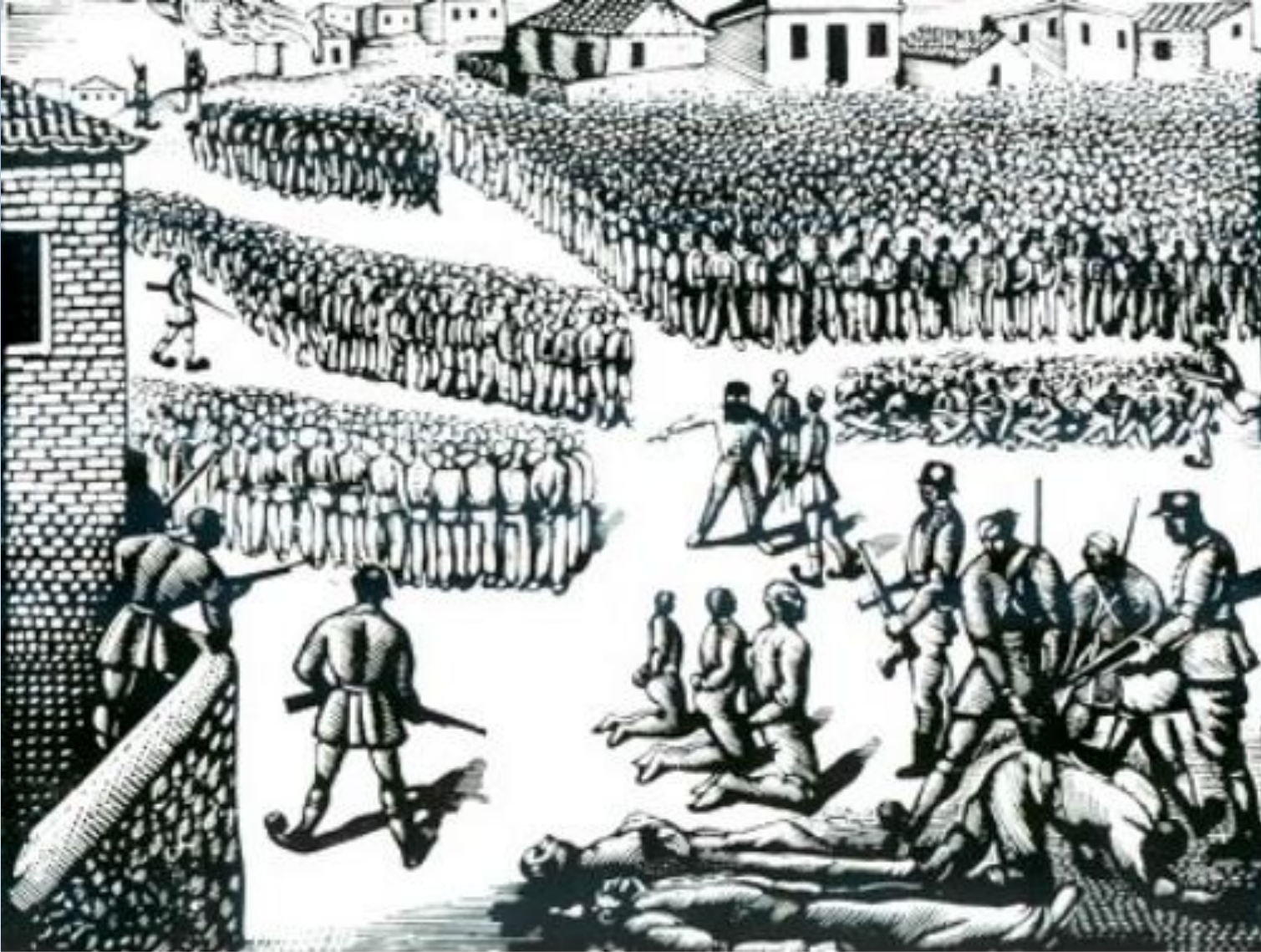
Αιχμές περσικών
βελών (Αθήνα, Εθνικό
Αρχαιολογικό
Μουσείο).

Κατά τη διάρκεια των
συνασκοφών στις
Θερμοπύλες βρέθηκαν
πολλές τέτοιες αιχμές,
έτσι που να εμβλεβιό-
νεται η ρήση ότι η
μάχη έγινε «υπό
ακάν». Οι Πέρσες
φάνεται ότι εξόντωσαν
τους υπερασπιστές των
Θερμοπυλών
κτιπώντας τους από
απόσταση με βέλη.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

- Ποιος ήταν ο Εφιάλτης;
- Με ποιες σημασίες χρησιμοποιούμε σήμερα τη λέξη;

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΜΒΟΛΙΖΕΙ

- ΜΕ ΤΗΝ ΑΚΕΦΑΛΗ ΑΝΔΡΙΚΗ ΜΟΡΦΗ,
ΤΗΝ ΑΝΟΝΥΜΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΤΩΝ ΕΠΙΤΑΚΣΙΩΝ ΘΕΣΠΙΣΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

- ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΤΕΤΑΜΕΝΑ ΣΤΗΘΗ
ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ, ΤΗΝ ΑΝΔΡΕΙΑ, ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ
ΤΗ ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ

- ΜΕ ΤΟ ΑΝΑΣΗΚΟΜΕΝΟ ΦΤΕΡΟ
ΤΗ ΝΙΚΗ, ΤΗ ΔΟΣΕΑ, ΤΗΝ ΎΝΧΗ,
ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

- ΜΕ ΤΟ ΤΣΑΚΙΣΜΕΝΟ ΦΤΕΡΟ
ΤΗΝ ΕΚΟΝΕΙΑ ΘΝΕΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ

- ΜΕ ΤΟ ΓΥΜΝΟ ΚΟΡΜΙ
ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ,
ΠΡΟΤΟΨΕΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΕΣΠΙΣΩΝ,
ΘΕΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ, ΤΗΣ ΟΜΟΦΙΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΟΗΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΙΜΩΝΙΔΗ

Ἦ ξεῖν' ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε
κείμεθ' αὖ τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Ξένε, περ στους Λακεδαιμονίους ὅτι ἐδῶ
εἴμαστε θαμμένοι, πιστοὶ στις ἐντολές τους.

Τι ἦταν τα ἐπιγράμματα;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΕΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΙΣΑΚΙΩΝ
ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ
ΚΑΤΑΚΤΗΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ 1770

Σενα σερρατό φρεσί η φρεσί,
για φίλους το σέρρι,
αυτός που 'ναι σερρατόνις,
δεν το πικάει το σέρρι.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ «ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ»

Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες.
Ποτέ από το χρέος μη κινούντες·
δίκαιοι κ' ίσιοι σ' όλες των τες πράξεις,
αλλά με λύπη κιόλας κ' ευσπλαχνία·
γενναίοι οσάκις είναι πλούσιοι, κι όταν
είναι πτωχοί, πάλ' εις μικρόν γενναίοι,
πάλι συντρέχοντες όσο μπορούνε·
πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους.

Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος,
κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε.

(Από τα Ποιήματα 1897-1933, Ίκαρος 1984)

- Σε ποια ελληνική πόλη εισέβαλαν μετά τις
Θερμοπύλες οι Πέρσες;
 - Πού βρίσκονταν οι κάτοικοί της;
- Σε ποιες κινήσεις προχώρησαν στο μεταξύ
οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις;
 - Ποιος πρότεινε να ναυμαχήσουν οι
Έλληνες με τους Πέρσες στη Σαλαμίνα; Ήταν
σωστή η πρότασή του;
 - Ποια έκβαση είχε η ναυμαχία της
Σαλαμίνας; Τι έκανε ο Ξέρξης στη συνέχεια;

Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ο Ξέρξης προχώρησε και έφθασε στην **Αθήνα** (**Σεπτ. 480 π.Χ.**), την οποία είχαν εγκαταλείψει οι περισσότεροι κάτοικοί της (είχαν καταφύγει στην προστασία των «**ξύλινων τειχών**» [πλοία] σύμφωνα με το χρησμό του μαντείου των Δελφών).

Η ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΣΤΗ ΣΑΛΑΜΙΝΑ

Ο ελληνικός στόλος άφησε το **Αρτεμίσιο** και στάθηκε στο στενό της **Σαλαμίνας**. Εκεί, με πρόταση του μεγαλοφυούς στρατηγού των Αθηναίων **Θεμιστοκλή**, αποφασίστηκε να γίνει η σύγκρουση με τον περσικό στόλο. Οι Πέρσες στον περιορισμένο χώρο δε θα μπορούσαν να παρατάξουν όλη τους τη δύναμη (**~1.200 πλοία**).

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας (28-29 Σεπτεμβρίου 480 π.Χ.)

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ

Όταν δόθηκε το σύνθημα της επίθεσης, τα ελληνικά πλοία (**~350**) επιτέθηκαν με ορμή και **κατάφεραν να κυριαρχήσουν**. Όταν τελείωσε η ναυμαχία, ο χώρος είχε καλυφθεί από **τα συντρίμια των περσικών πλοίων**.

Ο ΞΕΡΞΗΣ ΦΕΥΓΕΙ...

ΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ

Ο Ξέρξης **εγκατέλειψε την Ελλάδα**. Άφησε, όμως, πίσω του τον στρατηγό **Μαρδόνιο** με αρκετές χιλιάδες στρατό (**~1.500.000**) να συνεχίσει την προσπάθεια.

- Αφού μελετήσετε το απόσπασμα από το κείμενο του Πλουτάρχου, σε ποια συμπεράσματα καταλήγετε αναφορικά με την *προσωπικότητα του Θεμιστοκλή;*

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ

Φαίνεται πως τα πολιτικά τράβηξαν τον Θεμιστοκλή γρήγορα και ζωηρά και έντονη ορμή τον κυρίευσε για τη δόξα... Κι ήταν τόσο παράφορος για τη δόξα ώστε νέος ακόμα, όταν έγινε η μάχη εναντίον των βαρβάρων στον Μαραθώνα και διαφημίστηκε η στρατηγία του Μιλτιάδη, αυτός φαινόταν σκεπτικός πολλές φορές, και τις νύχτες έμενε άγρυπνος, δεν πήγαινε στα συνηθισμένα συμπόσια κι έλεγε σε εκείνους που τον ρωτούσαν κι απορούσαν για την αλλαγή της ζωής του, πως δεν τον άφηνε να κοιμηθεί το τρόπαιο του Μιλτιάδη. Γιατί οι μεν άξιοι νόμιζαν πως η ήττα των βαρβάρων στον Μαραθώνα ήταν το τέλος του πολέμου, ενώ ο Θεμιστοκλής πως ήταν η αρχή μεγαλύτερων αγώνων και γι' αυτούς ετοίμαζε πάντοτε τον εαυτό του για το συμφέρον ολόκληρης της Ελλάδος.

Πλούταρχος, Θεμιστοκλής 3 (μετ. Αθηνάς Καλογεροπούλου)

ΙΣΘΜΟΣ

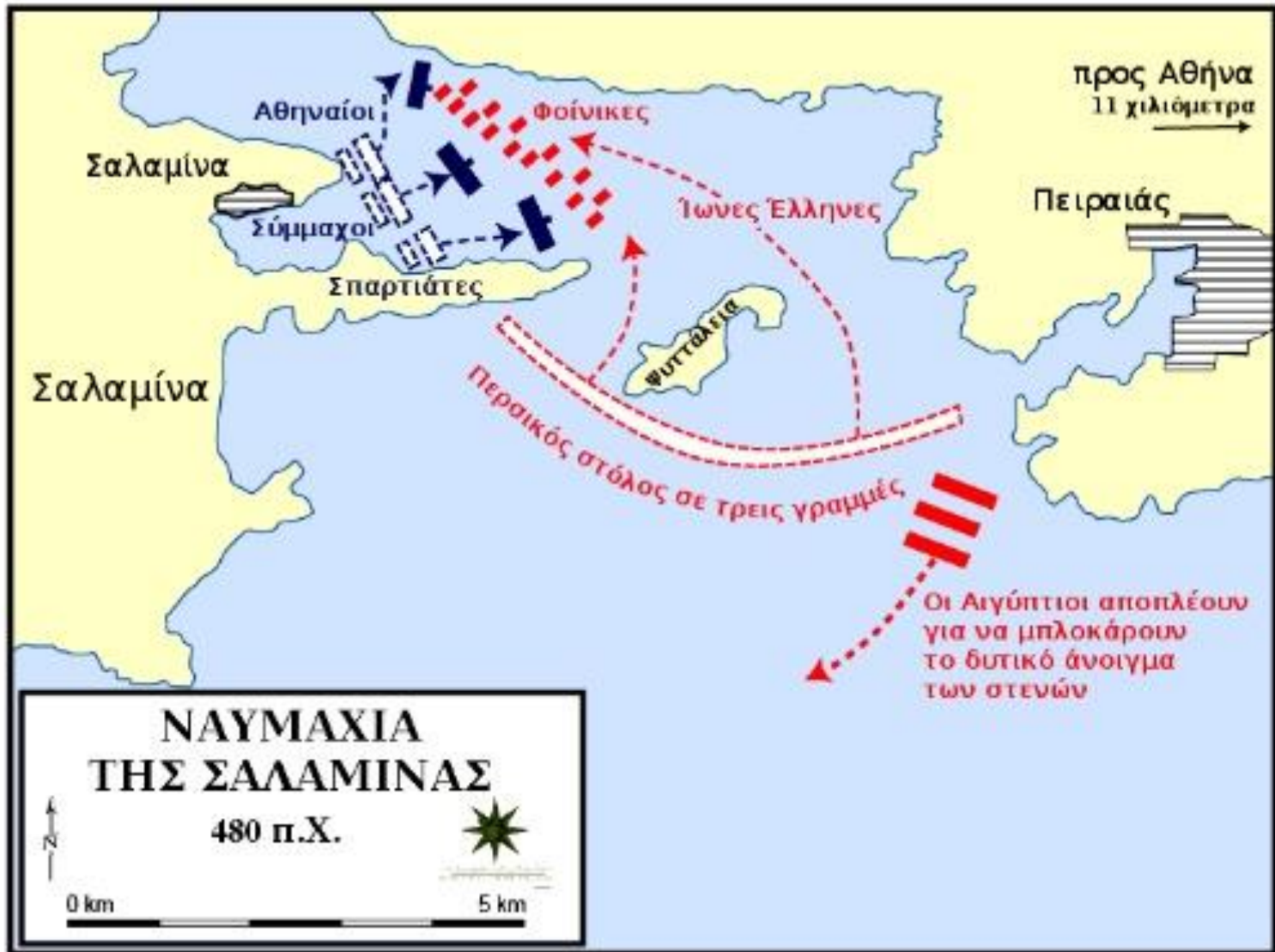

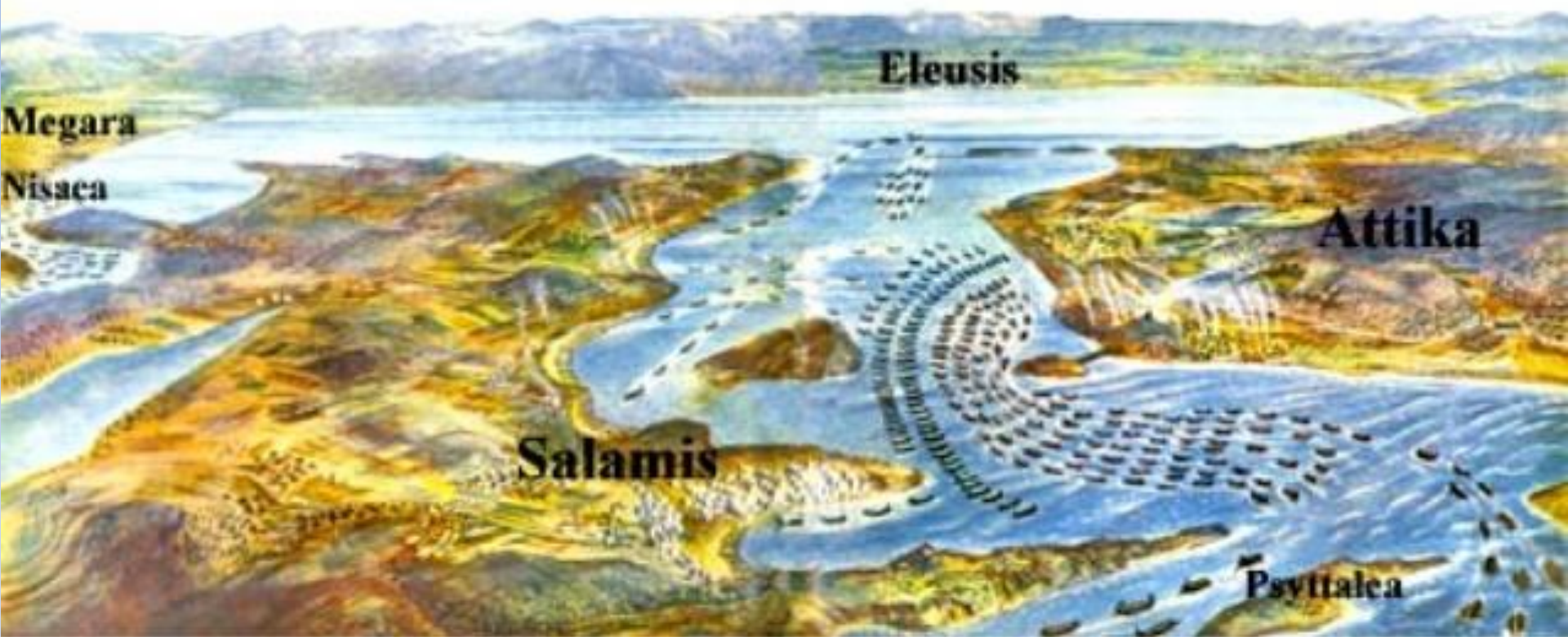
ΣΑΛΑΜΙΝΑ

- ▶ Ο Ξέρξης παρακολουθεί από το θρόνο του τη ναυμαχία της Σαλαμίνας

▲ Η ναυμαχία της Σαλαμίνας

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Ναυμαχία της Σαλαμίνας (2)

Λόγω του περιορισμένου χώρου οι **Πέρσες** δεν μπορούσαν να **παρατάξουν όλη** τους τη δύναμη.

Η **ορμητική επίθεση** των Ελλήνων και η **έλλειψη χώρου** για ελιγμούς έφεραν την **καταστροφή** για τον Περσικό στόλο.

Ο **Ξέρξης εγκατέλειψε** την Ελλάδα, αφήνοντας τη συνέχιση του πολέμου στο στρατηγό **Μαρδόνιο**.

► Τα στενά της Σαλαμίνας

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΕΝΑΣ ΠΕΡΣΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ ΑΦΗΓΕΙΤΑΙ

ΣΤΗΝ ΠΕΡΣΙΚΗ ΑΥΛΗ ΤΗ ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.

- α.** Ποια ήταν η εκτίμηση των Περσών για την έκβαση της ναυμαχίας;
- β.** Ποια τακτική ακολούθησε ο ελληνικός στόλος στη ναυμαχία;
- γ.** Ποιες είναι οι αξίες για τις οποίες πολεμούσαν οι Έλληνες, σύμφωνα με τους στίχους του Παιάνα;

Όταν με τ' άσπρα τ' άτια της η μέρα
φατοπλημμύριστη άπλωσε σ' όλο τον κόσμο,
για πρώτη ακούστηκε απ' το μέρος των Ελλήνων
βουή τραγουδιστά με ήχο φαιδρό να βγαίνει
και δυνατ' αντιβούιζαν μαζί και οι βράχοι
του νησιού γέρω, ενώ τρομάρα τους βαρβάρους
έπασεν όλους, που έβλεπαν πως γελαστήκαν.

Γιατί δεν ήταν για φευγιά που έψαλλαν τότε
σεμνόν παιάνα οι Έλληνες, μα σαν να ορμούσαν
μ' αλόψυχη καρδιά στη μάχη, ενώ όλη ως πέρα
τη γραμμή των της σάλπιγγας φλόγιζε ο ήχος.
Κι αμέσως τα πλαταγιαστά με μιας κουπιά τους
χτυπούνε με το πρόσταγμα τη βαθιάν άρμη
και δεν αργούνε να φανούν όλοι μπροστά μας.

Το δεξί πρώτο, σε γραμμή, κέρασ ερχόταν
μ' όλη την τάξη, κι έπειτα κι ο άλλος στόλος
από πίσω ακλουθά. και τότε ήταν ν' ακούσεις
φωνή μεγάλη από κοντά: «Εμπρός, των Ελλήνων
γενναία παιδιά! να ελευθερώσετε πατρίδα,
τέκνα, γυναίκες και των πατρικών θεών σας
να ελευθερώσετε τα ιερά και των προγόνων
τους τάφους· τώρα για όλα 'ναι που πολεμάτε».

- Σε ποιες ενέργειες προχώρησαν οι Πέρσες μετά τη Σαλαμίνα Σεπτ. 480 π.Χ.;

-Πότε και πού σημειώθηκαν οι τελευταίες αναμετρήσεις Ελλήνων και Περσών; Ποια ήταν η τύχη τους;

Από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας στη μάχη των Πλαταιών (479 π.Χ)

**Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ
(ΧΕΙΜΩΝΑΣ 480 – 479 Π.Χ.)**

Ο *Μαρδόνιος* κατευθύνθηκε προς τη *Θεσσαλία* για να ξεχειμωνιάσει.

**ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ
ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:
ΠΛΑΤΑΙΕΣ – ΜΥΚΑΛΗ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 479 Π.Χ.**

Η ΝΕΑ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ (ΙΟΥΝΗΣ 479 Π.Χ.)

Από εκεί προσπάθησε με *υποσχέσεις να πάρει με το μέρος του τους Αθηναίους*. Οι Αθηναίοι *αρνήθηκαν*. Στις *αρχές του καλοκαιριού του 479 π.Χ.* ο Μαρδόνιος *εισέβαλε ξανά στην Αθήνα*. Βρήκε όμως, την πόλη έρημη.

**Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΙΩΝ
(27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 479 Π.Χ.)**

Βάδισε τότε προς τις *Πλαταιές*. Εκεί αποφάσισε να δώσει τη μάχη. Οι Έλληνες (~ 40.000) υπό τον Σπαρτιάτη βασιλιά *Παυσανία* πέτυχαν *ολοκληρωτική νίκη*.

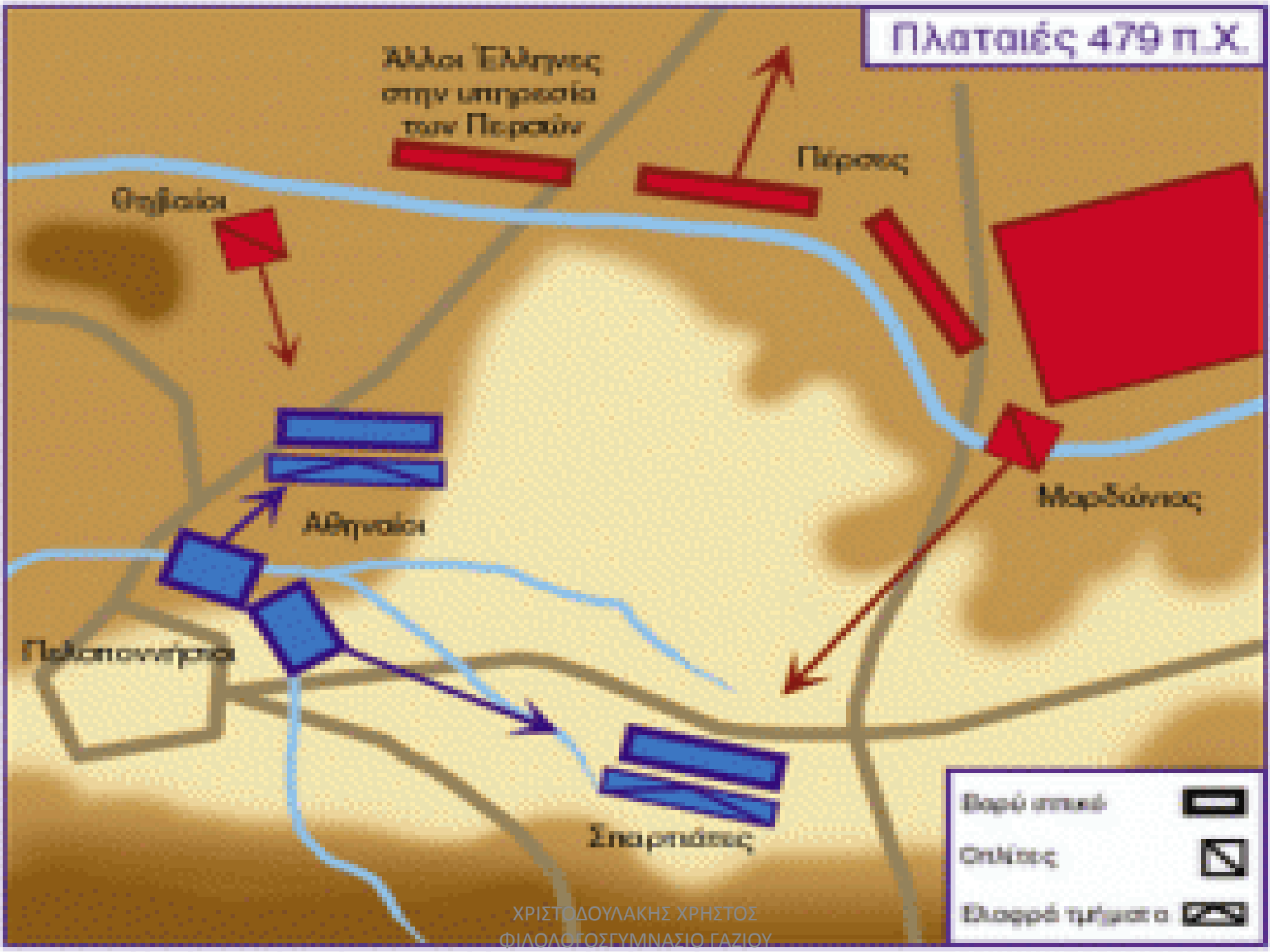
**Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΜΥΚΑΛΗΣ
(27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 479 Π.Χ.)**

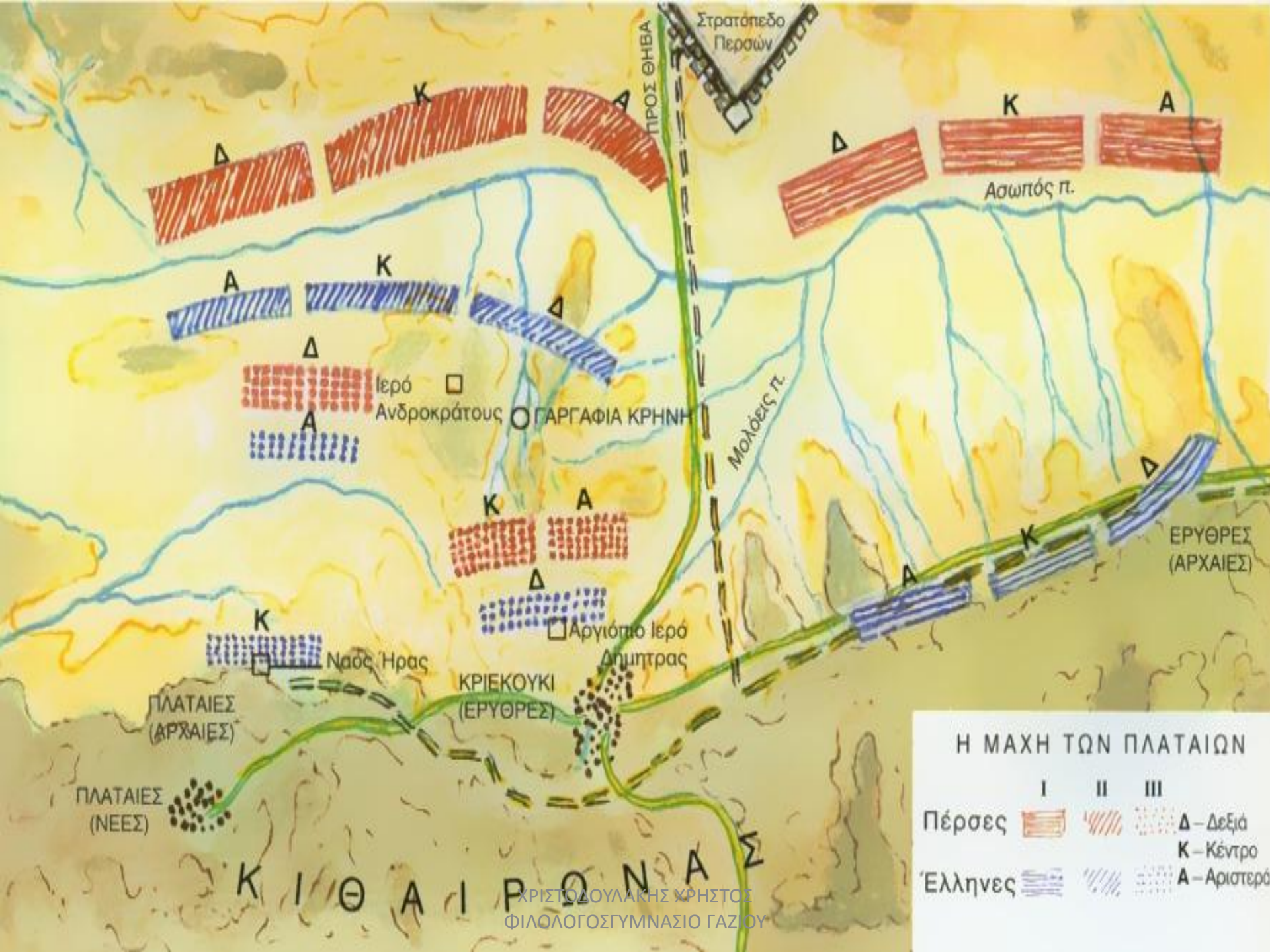
Την ίδια ημέρα που έγινε η μάχη των Πλαταιών, λέγεται ότι ένας άλλος Σπαρτιάτης, ο *Λεωτυχίδης*, νίκησε τα υπολείμματα του περσικού στόλου στα ανοικτά της *Μυκάλης (απέναντι από τη Σάμο – Μ. Ασία)*. Η μεγάλη σύγκρουση Ελλήνων και Περσών *είχε λάβει τέλος*.

Αταλάντη
 Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ
 Ψαχνά
 Ν. Αρτάκι
 ΧΑΛΚΙΔΑ
 Ν. ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ
 Μαλεσίνα
 Παύλος
 Ορχομενός
 Δροσιά
 Κηφισός
 Πτώ
 Παραλίμνη
 Μεσάπιο
 Αυλίδα
 Σχηματάρι
 ΕΥΒΟΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
 Αράχοβα
 Δαύλεια
 Δίστομο
 Αγ. Γεώργιος
 Αλιάρτος
 Δεσφίνα
 Μ. Σσ. Λουκά
 Αντίκυρα
 Παρ. Διστόμου
 Κυριάκι
 Μαυρομμάτι
 Θεσπιές
 Βάγια
 Θήβα
 ΤΑΝΑΓΡΑ
 Ασωπός
 Αυλώνας
 Πάρνηθος
 ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
 Καπαρέλλι
 Πλαταιές
 Ερυθρές
 Κιθαίρωνες
 Βίλια
 Ν. ΑΤΤΙΚΗΣ
 Ελευσίνα
 ΑΘΗΝΑ
 Ευλόκαστρο
 Γεράνεια
 Μέγαρα
 Σαλαμίνα
 ΚΟΡΙΝΘΟΣ
 Λουτράκι
 ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Πλαταιές 479 π.Χ.

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΙΩΝ

	I	II	III	
Πέρσες				Δ - Δεξιά
Έλληνες				Κ - Κέντρο
				Α - Αριστερά

ΠΛΑΤΑΙΕΣ (ΝΕΕΣ)

ΠΛΑΤΑΙΕΣ (ΑΡΧΑΙΕΣ)

Ναός Ηρας

ΚΡΙΕΚΟΥΚΙ (ΕΡΥΘΡΕΣ)

Αργιόπιο Ιερό Δημητρας

Ιερό Ανδροκράτους

ΓΑΡΓΑΦΙΑ ΚΡΗΝΗ

Μολαίσις π.

Ασώπις π.

Στρατόπεδο Περσών

ΠΡΟΣ ΘΗΒΑ

Κ Ι Θ Α Ι Ρ Ω Ν Α Σ

ΜΙΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΘΕΣΣΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Σκηνή από τη μάχη των Πλαταιών. Έλληνας πολεμιστής συγκρούεται με Πέρση ιππέα. Παράσταση από τη ζωφόρο του ναού της Αθηνάς Νίκης (Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο). Είναι η πρώτη φορά που εικονίζεται σε ναό πολεμική σκηνή.

Μπορείτε να δώσετε τη δική σας εξήγηση γιατί υπάρχει η παράσταση αυτή στον ναό;

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΜΥΚΑΛΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ν. Σάμος

Ηραϊόν

Σάμος

Ποσειδών άκρον
ν. Ναρθηκίς

Ορ. Μυκάλη

Τρωγίλων
άκρον

Νεάπολις

ορ. Θώραξ

Άναια

Πανιώνιον

Πρίηνη

π. Μαϊάνδρος

Νέος ρους Μαϊάνδρου

Αιγαίον Πέλαγος

Λατμικός κόλπος

Μυούς

Ορ. Λάτμος

ν. Λάδη

Μίλητος

Ηράκλεια

ν. Τραγία

Πύρρα

Ορ. Γρίον

Δίδυμα

Τειχιούσα

- στρατόπεδο Αλεξάνδρου
- 000000 στόλος Αλεξάνδρου
- 000 στρατόπεδο & στόλος Νικάνωρος
- 000000 πρώτη θέση Περσικού στόλου
- 000000 δεύτερη θέση Περσικού στόλου
- καταφύγιο Μιλησίων φυγάδων
- ← πορεία εκστρατευτικού σώματος υπό τον Φιλώτα
- ← επιθετική κίνηση Περσικού στόλου
- Ιερά

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΩΣ ΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟ ΣΕΓΜΑΤΟΣ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
 ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

στ. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Η επεκτατική πολιτική
των Περσών
αναχαιτίστηκε.

Πολλές ελληνικές πόλεις
της Μικράς Ασίας
απελευθερώθηκαν.

Οι νίκες τόνωσαν την
αυτοπεποίθηση των
Ελλήνων.

Οι Έλληνες επιδόθηκαν
σε *έργα ειρήνης* με
διαχρονική αξία.

► Πρόσθετη εργασία

- Ο Ξέρξης συνόδευε ο ίδιος τα στρατεύματα του στην Ελλάδα, καθώς βέβαιος για τη νίκη του, ήθελε να την παρακολουθεί από κοντά. Όμως η πραγματικότητα διέψευσε τις προσδοκίες του. Μπορείτε να θυμηθείτε μια **ανάλογη περίπτωση από τη νεότερη ιστορία μας**, στην οποία διαψεύστηκαν ακόμα μια φορά τα σχέδια ενός ισχυρού ηγέτη εις βάρος της Ελλάδας; Ποια διαπίστωση προκύπτει;

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Σύνοψη περσικών πολέμων

- 499 π.Χ. **Ιωνική επανάσταση**. Βοήθεια Αθήνας & Ερέτριας (αφορμή εκστρατείας)
- 492 π.Χ. εκστρατεία **Μαρδόνιου** → διακοπή
- 490 π.Χ. εκστρατεία **Δάτη & Αρταφέρνη** → **Μάχη Μαραθώνα**: **Μιλτιάδης** Αθηναίος, νίκη
- 480 π.Χ. εκστρατεία **Ξέρξη** → **Μάχη Θερμοπυλών**: **Λεωνίδα** Σπαρτιάτης, ήττα
- 480 π.Χ. Ξέρξης κινείται προς Αττική → **Ναυμαχία Σαλαμίνας**: **Θεμιστοκλής** Αθηναίος, νίκη
- Εισβολή Μαρδόνιου στην Αθήνα
- 479 π.Χ. **Μάχη Πλαταιών**: **Παυσανίας** Σπαρτιάτης βασιλιάς, νίκη
- 479 π.Χ. εκκαθάριση περσικού στόλου → **Ναυμαχία Μυκάλης**: **Λεωτυχίδης** Σπαρτιάτης, νίκη → ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΣΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

